

Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi

MARILÂS

AYLIK KÜLTÜR EDEBİYAT DERGİSİ SAYI: 12 ŞUBAT 2017

İMTİYAZ SAHİBİ

Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi
Adına Okul Müdürü
Mahmut Yelek

TETKİK EDEN

Ragıp Küçüker
Süleyman Ocakçı

EDİTÖR

Mustafa Yasir Demirkol

YAZAR-ŞAİR

ÂKİF - M. Akif Sinan
İDÂMÎ - Yasir Tüysüz
TA'BÂN - Halit Yürük
MUŞTU - Akif Akyıldız
MEYYÎT - M. Said Akça
ALEMDAR - Bilal Koşar
HÜŞYAR - A. Faruk Çiftler
ZİVEKAR - M. Musa Bakar
HÜDAYÎ - Ali Rıza Türkmen
GİRYÂN - M. Yasir Demirkol
YANIK - Nedim Baki Dinleyici
YÂRE - Mustafa Eray Karabulut
HİÇKİMSE - Y. Furkan Denizler
DİRİLİŞ ERİ - Mehmet Fatih Tiftik
EKREM EDİP - Melih Yasir Gürler
DİYARBEKRÎ - Ahmet Tarık Aksan
MERDÜMGİRİZ - C. Mehmed Akif Balcı

dergimahlas@gmail.com

Editörden

Bir seneyi daha geride bıraktık...

Akıp giden zamanla beraber dünya da değişmeye devam ediyor.

Savaşlar yaşanıyor, masumlar ölüyor, hak hukuk çiğneniyor, küfür milletleri -az da olsa- birbirlerine düşüyor. Kısaca değişiyor insan ve insanlık...

Dünyanın değişmesiyle bizim dünya içindeki konumuz da değişiyor. Cahiliye putlarına dönenler, maddeyi, materyali ilah edinenler, sekülerleşme yolunda emin adımlarla ilerleyenler falan filan...

Sürekli bir şeylerin değiştiği, "herkesin 'bir şey' olmaya çalıştığı dünyada biz, 'hiç' olalım" dedik, bunu anahtar kelime olarak aldık...

Batı mukallitleri modernizme varlarını yoklarını feda ederken, paraya tapanlar üç beş kuruş uğruna hayatlarını mahvederken, kan emici zalimler insanlığı katlederken, hülâsâ insanlar -İslam'la şereflenmişleri tenzih ederim- her şeyini, hiçbir kıymeti harbiyesi olmayanlara verirken biz, kendisi başlı başına hakikat olan 'hiç'e verdik varımızı yoğumuzu...

Hiç'e verdik... Hiç olmaya verdik; zira Hakk'tan olmak ve Hakk'a yakın olmak 'hiç' olmakla sağlanır ancak. 'Kâlû belâ' da hiç olmaya and içtik; tamamıyla Hakk'a ait olana dek hiç olacağız...

*"Sen, bütün dalların birleştiği kök;
Bircik meselem, Sonsuza varmak..."*

İçerik

Yağmur	06
Bir Yazı	09
Serzeniş	10
Şiir	12
Şiir	14
İdeal Ülke Yolculuğu	15
Deneme	22
Bir Piramit İşçisinin Mektubu	24
Varlıkta Kaybolmak	25
Şiir	26
Baca'nın Tarihe Tanıklığı	27
Başlık	30
Hiçlik Kavramı	31
Cemaat-i Tebliğ	33
Buzdolabı Şiirleri	42
Hiçliğin Katliamı	44
Dayı	46
ACZ	51

YAĞMUR
06

İDEAL ÜLKE
YOLCULUĞU
15

PIRAMİT İŞÇİSİNİN
MEKTUBU
24

DAYI
46

YAĞMUR

Yağmur hafiften atıştıyordu. Yeşil parkasındaki şapkeyi kafasına çekti ve devam etti yoluna. Umursamaz tavrı etrafındakileri sinirlendirmek için yeterliydi. Özünde temizdi bizim oğlan. Sadece fikri buhranlar yaşarken parkalılar tuttu elinden. Düştüğü karmaşıklık denizinde “**ortaklık**” yılanına sarıldı bizimki.

Okuyordu okumasına ama içindeki doğruluktan kurtulamadı hiç. Hep bir arayış içerisinde... Hidayet dürtüsü mü demeliydi yoksa inanç yanılgısı mı?

Yanılgı dedi yıllarca buna. Üstelik savunmaya da çalıştı amaçsızca. Ne kazandı ki buna davası(!). Uğruna ölebilir miydi acaba? “Hayır canım daha neler?” dedi kendi kendine. “O kadar da paylaşımçı değilim.”

“Elimdekileri ortaya koymam sa-

lak olduğum anlamına gelmiyor herhalde. Yoksa öyle mi? Eşit olmalı her insan. Hepimizin malı ortak olmalı ve hiçbirimiz bunu kullanmamalıyız. Hem bundan güzel adalet(!) mi sağlanır yahu? Ben şimdiye kadar daha iyisine rastlamadım.” dedi. İlmân tanımış mıydı içindeki sese? Bu duyguyu hep öteledi zihninde. Yanılgı içinde olup kendi yanılgısını asıl kurtuluş sandı yıllarca.

...

Yıllarca bu safta olmasına karşın hiç eyleme katılmamıştı. Finansör gibiydi bir bakıma. Zaten herkes finansördür bu düzende(!). Para dışında bir işe yaramıyordu anlaşılan. Ama yok. Bu sefer o da çıkacaktı meydana. Davası vardı. Ne kadar dava denilebilirse. İkin-

ci planda kalmıştı hep, sivrilme zamanıydı bu 1 Mayıs. Ben de emekçiyim dedi kendi kendine. Düşündü sonra, “Neye emek verdim ben?”

...

Yine yasaklanmıştı gösteri. Gösteri olsa yasak olmazdı, zarar ziyanıydı bu, gel de anlat bunu “bel hüm adal”a. “Oldum olası anlamadım bu yasakları.” dedi. Biraz daha düşündü, içinde bulunduğu düzeni(!) de anlamamıştı zaten. “Evham deryasında boğuluyorum!” dedi içindeki ses, “Tutun elimden.”

Girildi koluna, bağırıyordu anlamsızca. İhtar geldi polisten, dediler bu yaptığınız provokasyon, gösteri değil. Dinlemediler. İstemediler. Duymadılar. Durmadılar. Gaz atıldı, taş atıldı. Katıldığı ilk gösteride bu da neyin nesiydi. “Her şey ortak nasılsa, beraber ölürüz icabında.” dedi. Neden demişti bunu, kendi de bilmiyordu. Attı taşı, yardı başı. İçinden ölmesin dedi. Ortama baktı, sanki düşmanı karşıtı. Sonra dedi: “Ölse miydi acaba?” Hangisi daha iyiydi? Katil olmak mı, kahraman(!) olamamak mı?

Biber gazı, taş, sopa derken zor yatıştı ortalık. Evine doğru gitti. Gittiği yer evi miydi? Ortak kullandıkları bir gecekondtu. Haberlerde gördüğümüz düzenek hazırlanan evlerden. Çıktı sokağa. Gecenin sessizliğini yü-

reğindeki haykırışlar bozuyordu. Nizam arayışı içindeyken bir düzen(!)e tutunmuştu. “Bu muydu düzen, bu muydu hayat? Nerde adalet, nerde hakikat?”

Bu düzensizliğe ortak olamazdı daha fazla. Varlığı boldu, kendinde yoktu. Mal neden belirsiz bir yerde toplansındı ki... Eşitlik hepimizin aç olmasıydı, adalet ise herkesin aynı miktarda tok olması.

...

Rüzgârla beraber devam eden fikir yağmuru sağanak sağanak yağıyordu beynine. Adalet nizamı var mıydı? Nasıldı?

İçindeki ses dedi İslâm, bizimkisi dedi “Hadi ordan...” İslâm’ı biliyor muydu ki? Sokaktan gördüğü şey İslâm mıydı? İslâm buyursa Müslümanlık neydi? Yıllarca bihaber yaşadı Kur’an’da. Şahıslarda gördüğü müydü İslâm? Hallerine bakıp acıdı, incelememi hiç.

Rüzgar yağmura bıraktı yerini. İçerdeki sağanak şiddetle devam etti. “Hay aksi, bu yağmur da neyin nesi? Tam da ezan okunuyor. Camiye mi gitsem?” “Saçmalama” dedi bu kendi kendine konuşma silsilesinin sonunda. “Cami kim sen kim? Hem inanıyor musun ki doğru düzgün?” Adımları camiye çekti onu, aklında bin bir tereddüt...

Girdi sonunda camiye. Ama ne abdest var ne kâmil bir inanç. Madem namaz kılmıyorum en

azından imam odasında ısınayım biraz, dedi.

İmamın kitaplığı çok etkilemişti onu. Sonra masanın üzerindeki kitabı gördü. Açık bırakılmış sayfadan okudu iki mısra:

**“Anladım sanat Allah’ı aramak-
mış,
Marifet bu, gerisi çelik çomak-
mış”**

“Çelik çomak, dalya, saklam-
baç, uzun eşek. Çocukluğumdu.
Oyundu.” dedi.

Düşündü. Bu sandığı şey yani davası(!) da mı oyundu bunlar gibi? Yıllardır figüran olarak rol aldığı oyun. Ne yapmalıydı? Yoğa harcadığı mallarıyla gittikçe yok olmuştu. Eşitliği, adaleti karıştı-
rıp girift çukurlara saplanmıştı. İyice karıştı kafası.

Ne yapacaktı?

Sayfa çevirdi, **“Bu kapıdan kol
ve kanat kırılmadan geçilmez”**
yazıyordu.

Bir sayfa daha çevirdi. **“Bildim
seni ey Rab, bilinmez meşhur!”**

...

Bulmuştu artık, “Rabbin kim?” sorusunun cevabını. Bildi Rabb’i-
ni, kurtuluşun ancak O’nda ol-
duğunu. Kapattı kitabın kapağı-
nı. Çile yazıyordu. Çile. Yıllardır
sirtında taşıdığı gereksiz yük, an-
garya, **“HIÇ”**...

Kararını vermişti artık. “Varımı
yoğumu vereceğim.” dedi. “Haki-
kate vereceğim.”

“Ve yok olacağım. Edebi dünyada
edebiyen var olana dek, yok ol-
cağım...”

GİRYÂN

BİR YAZI

Bir yazı yazacağım
Bilmiyorum
Belki roman
Belki hikaye
Belki şiir
Bilmiyorum kim beğenir kim beğenmez

Bilmiyorum yazmayı
Amacım ne öğrenmek ne bilmek
Kendimi deneyeceğim

Bir yazı yazacağım
Ondan bundan şundan bahsedecek
Bilmiyorum kim beğenir kim beğenmez
Bir yazı yazacağım
Belki edebiyatı katledecek
Bilmiyorum kim beğenir kim beğenmez

Ama yazacağım
Korkak ya da pısrık olmayan bir yazı...

YANIK

SERZENİŞ

Yaş ilerledikçe deneyimleri artar insanın. Daha çok şey bilmeye başlar. Bilgiler birikir birikir... Genç bireyin düşüncelerini, geleceği hakkındaki planlarını yaşamıştır ihtiyar adam.

Umduğunu bulanlar ve bulamayanlar diye ikiye ayrılır ihtiyarlar. Bir taraftan boş durmaz, umduğunu bulanlar hep daha ötesi için mücadele ederler. Gençken hep peşinde koştuğu mucizeleri beklemeyi de sürdürür bir taraftan umduğunu bulamayanlar. Ne kadar gerçekleştiremeyeceğini bilseler de... Ama arzuları, ihtiyarı bu mucizenin içine batırmıştır. O kadar ki ancak bir hakikat onu bu mucizenin içinden çekip çıkarabilir: Ölüm!

Mucizenin içinde “hakikatin kıymetini” anlayıverir. Nedir hakikat? Söylendiği üzere “izafi” midir? Yani birisinin hakikati iyilikteyse aynı olaya göre kötülüğü de olabilir mi hakikati bir başkasının? Herkes nasıl algılsa öyle mi inanmış? Hayır. Ehemmiyet “nasıl” algılandığı değil, algılanan şeyin “ne” olduğudur.

Bir insan düşün. Aşağılık biri olsun. Onu aşağılık gördüğünüz için mi aşağılık olarak düşünürsünüz? Yoksa aşağılık olarak düşündüğünüz için mi aşağılık olarak görürsünüz? Eğer aşağılık gördüğünüz için aşağılık olarak düşünüyorsanız tepeden tırnağa kibir sizinledir. Çünkü aşağılık olan bu durumda ancak kalbinizde cirit atan müsvetde düşüncelerdir. Kalpte hiç düşünce olur mu?

Yaştan söz etmişken; insanoğlu belli bir süreçten sonra yaşlarının bilinmemesini isterler. Aslında korktukları şey görüntüsel bir bozukluk veyahut ihtiyarlık değildir. Kendisinden çekinilen şey ölümdür.

Yaşadığı her dakika daha da yaklaşmak ölüme.

Koşarcasına ulaşmaya çalışmak...
Ölmek için yaşamak...

Apaçık ölümden korkmaktadırlar. Bırakalım ihtiyaçları bir tarafa. Kim korkar en çok ölümden? Sahiden öleceğini bilenler mi yoksa ölümü tattıranlar mı? Dostlarım, ölümden en çok korkanlar işi öldürmek olanlar. Delicesine korkarlar ölümden. Ya da öldürülmekten. Peki ne yapar öldürülmekten korkan insan? Çabalarıyla korunmaya çalışır ondan. Koşarak gittiği hakikate karşı temposunu düşürmeye çalışır. Ölümden korunmak ha? Bunun da iki şekli var. En güvenli görünen hiç kimsenin bilmediği dört duvar arasına kendini hapsedmek. Cismen hapsolmek. Yani toprağın altına toprak olmadan girmek. Sözümona “özgür” olabilir mi kendini hapseden?

Bir diğer yöntem ise etrafına etten duvarlar örmek. Yani koruma ordusu beslemek. Peki aramızda ördüğü duvarın sağlamlığını garanti edebilecek var mı? Etten ördüğünüz duvar için “güven” duygusu besleyebilir misiniz?

Hem “özgürlük” hem “güven” bir arada olsun isteyen insanın yapabileceği tek şey var: kendine hapsolmek. Peki bu “özgürlük” hangi sınırlar içerisinde? Yahut bu “güven” kimin güvencesi altında?

“Bir doktor arkadaşım anlatmıştı; insan korkuya kapıldığında ilkin kendine kaçarmış ve bir süre sonra kendine yepyeni bir âlem yaratır, orada yaşamaya başlarmış. Fakat demişti doktor arkadaşım insan çabuk sıkılan bir hayvandır. Zamanla yalnızlıktan bunalmaya başlar ve gömüldüğü kendisinde yeni yeni insanlar yaratır. Sonra onlarla dertleşmeye, giderek didişmeye ve en sonunda da çatışmaya başlar. Peki, o zaman ne yapar diye sormuştum. Dışarı kaçır, demişti; ama artık başka bir insan olarak.” (Güneşin Oğlu – Onur Ünlü)

Ruhumuzu benliğin eline mahkum etmemeliyiz. Hoş, yapabilir miyiz bunu? Ruh kolay can vermez. Ölüm bu sebeple bir hakikattir ve mutlak gelecek gerçektir. Ölümden korkan hayattan korkar.

Korku da ruhu kemirir.

MUŞTU

Uçsuz bucaksız bir sahra bahsettiğim
Alabildiğine kum, her biri hayal tanem
Peşinden koştukça içine çeken
Tek netice, ömrümdür biten

Bulutların üzerinde yüce bir dağ bahsettiğim
Her yamacı zorlu bir imtihan
Vuslat uzak, yol çetindir lakin
Yolun sonu esenliktir inan

Elif ile vav arasında bir ömür bahsettiğim
Kim ne yapmışsa o olacak defterinde
Elbet verilir zalime de bir gün hakkı
Çıkar ahı mazlumun, aheste aheste

Bir son var her şeyin sonu bahsettiğim
Fani dünya, kimin ne kalmış yanına
Tükeniyor vaktin artık akıllan
Ey ham insanoğlu, oku ve yan..!

Bir parça huzur bahsettiğim
Gözü kapalı bir anlık sürür
Özgürce kanat çırpın bir kuş misali
Kısa ömürde eşsiz bir duygudur

Bir ulu çınardır bahsettiğim
Acıyı, kederi, hüznü barındıran
Sevinci, mutluluğu aşkı kuşatan
Ve bir gün gölgesine sığınılan

Bir kısa hayattır bahsettiğim
Göz açıp kapayınca tükenen
Sahra misali uçsuz bucaksız, sona yürüdüğü
Çınar misali kuşatan, acıyı hissettiğin
Bir dağ misalidir, nihayeti semaya varan

Bir kısa hayattır bahsettiğim anla
Acısıyla tatlısıyla seni sen yapan
Deli dolu bir serencamın ardından
Aşığı sevdiğine kavuşturan

ALEMDAR

Öğrenmek için bakmalı etrafa
İçimizdeki bilinmeyen varlığa

Dönüp baksak şu uzaya
Uçsuz bucaksız bir boşluğa
Sonu bilinmeyen
İçinde alemler barındıran inanılmaz

İçimizdekini benzetebilmeli buna
Bizim uzaydaki varlığımıza

Bu seni tatmin etmediyse eğer
Küçük parçaların buna yeter
Ona dünyada atom derler
Vücudumuzun içindeki küçük erler

Bunlar anlamana yetmedi ise
Gel girelim dilimizin içine

Üç harfli bir söz vardır
Vücut bulursa insandır
İçimizdeki varlığın karşılığı
Kullandığımız HİÇLİK kavramıdır

HİÇKİMSE

İDEAL ÜLKE YOLCULUĞU

(Çıkarken yola
sensin evinde bıraktığın
Döndüğünde ara da ara
kendini bulamazsın)

Durakta uzun bir müddet bekledikten sonra sıra bana geldi nihayet. Hızlı heyecanlı, kapıyı açıp koltuğa oturdum ve otoriter bir edayla rotayı belirttim.

- İdeal Belde...
Dikiz aynasından taksicinin gözlerindeki şeytani gülümseme gözüme çarpınca içimde dibi olmayan bir kuyu açılmış gibi bir duyguya düştüm. Daha kararlı ve daha yüksek tonla tekrarladım:

- İdeal Belde'ye gidiyoruz.
- Efendim, oraya gidebileceğinizi sanmıyorum.
- Anlayamadım!
- ...
- Ben öyleyse başkasına bineneyim.
Yanıt vermeden hareket etti. Bir

müddet suskunca devam ettikten sonra dikiz aynasından yine aynı şeytani gülümsemeyle gözlerimin içine baktı ve çok ciddi bir edayla:

- Siz kime binerseniz binin İdeal Belde'ye gidemezsiniz, beyim. Yolu en iyi bilen benim. Sizi istediğiniz yere en iyi götüreceğim da benim. Sizi İdeal Belde'ye götüreceğimden hiç şüpheleniz olmasın... Sizi Belde kapısına bırakacağım; ama siz İdeal Belde'ye giremeyeceksiniz.

- Benimle ilgili çok emin konuşuyorsunuz bayım; ama şunu bilmelisiniz ki kendini bilmeyenlerin başkasını bilmesi mümkün değil. Bu sözü söylerken dikiz aynasından taksicinin gözlerinin içine

bakıyordum; sanırım bu sefer de o, dipsiz bir kuyuya düşer gibi olmuştu.

İçimde şüphe korku bulamacı bir duyguyla, tanımadığım bu garip şoförün kılavuzluğunda yola girmiş olduk, böylece.

Babam hep "Yola girmek kadar, yola kiminle girdiğin de önemlidir!" derdi.

Çok katlı, çok pencere, pencereleri hep birbirini gözetleyen, kimi taş kimi cam cepheli binaların arasından; eski yeni, ucuz pahalı, yüksek alçak arabaların yanından geçtik.

Beyaz, sarı, siyah, kızıl bedenler yanımızdan kayıp giderken esmer, sarışın, kumral yüzler, bela gözler, kızıl şerbet dudaklar, kıvrıkcık, dalgacı, ılık saçlar, taze, yorgun, canlı cansız nefesler... Yaşlı genç ömürler nasıl da hızlı geçiyor, her yanımızdan?

Sarışın güzel bir kızın yanından geçerken kolundaki çirkin, esmer delikanlı bana yine babamın sözünü hatırlattı: "Yola girmek kadar, yola kiminle girdiğin de önemlidir!"

Sanki bile isteye hatırlamışım gibi pişmanlık duydum. Sonra da, insanların tipleri değil, kalpleri önemlidir, diye kendi kendime açıklama getirdim.

Ben hep böyle düşünürdüm de neden güzelin yanındaki çirkinini görünce bu sözü hatırlamıştım.

Tuhaf bir yakalanmışlık duygusuyla gözlerimi dikiz aynasına kaldırdım: Yine o şeytani gülümseme... İçimden geçenleri biliyor değil ya! Gülümsüyor işte! Adam,

insan canlısı...

"İnsan canlısı?"

Ne tuhaf bir dilimiz var. "İnsan ölüsü"nü zıt anlamlısı neden değil bu söz?

Cana yakın, sıcak kanlı, dosta düşkün...

"düşkün", "dost" ile bağdaştırılınca olumlu bir anlam kazanıyor. "kanlı" birbirine zıt anlamları taşıyabiliyor.

Her şey neye bağlandığına bağlı, yani sarışın kızın kiminle arkadaş olduğuna, "Yola kiminle girdiğin..."e. Neden aklıma pelesenk oldu bu söz: "Yola girmek kadar, yola kiminle girdiğin de önemlidir!"

Şoförün yoldan saptığını fark ettim:

- Kaptan nereye gidiyoruz?

- İdeal Belde'ye beyim... Sizin istediğiniz yere; ama konaklamalıyız bir zaman. Tehlikeli vakitlerdeyiz, yollar tekin değil... Havada savaş, toprakta kan kokusu var, beyim... Zamane Beldesi'nden istediğimiz gibi geçip gidemeyiz.

- Beni vakti çok, karnı tok, ipsiz sapsız ya da ipi nefsinin sapına bağlı, hesapsız kitapsız biri mi sandınız?

- Merak etmeyin efendim, hiçbir şeyin hesabını yapmak zorunda kalmayacaksınız. Hem bizim kaderimiz böyle yazılmış, istemesek de burada kalmak zorundayız.

- Hiçbir şeyin hesabını yapmak zorunda kalmayacağım ama

burada kalmak zorundayım. Yani irademi, yapmak zorunda kalacağım iradem dışı eylemler için kullanacağım.

Sustuk. Bir müddet daha devam ettikten sonra Selçuklu-Osmanlı mimari tarzda inşa edilmiş modern bir otelin önünde durduk. Arabadan indim.

Yeniçeri kıyafetli Mülhaymlı bir hizmetçi temenna ile “Hoş geldiniz efendim!” diyerek bavulumu yükledi. Ben de yanında seğirtmek üzereyken şoför:

- Beyim, sizi kahvaltıda belediye başkanımızla tanıştıracacağım. Kendisi benim çocukluk arkadaşımıdır.

- İyi de bayım, ben de sizin çocukluk arkadaşınız değilim ki! Ben bir müddet burada konaklayıp sonra yoluma devam edeceğim... Protokol erkânıyla hasbihal etmeyi de sevmem.”

- Ama kârlı ticareti herkes sever. Ben de size kısa zamanda çok kazanmanın yollarını göstereceğim, söz verdiğim gibi.

...
Çok yorulmuş olmalıyım, erkenden uyumuşum, sabah ezanıyla uyandım. Namazımı otelin bodrum katında bulunan mescidinde kıldıktan sonra lobide oturup bekledim. Şoför gelince birlikte 13. kata çıktık. Çok özel tasarlanmış küçük bir oda... Tam ortasında sekiz on kişilik oyma desenli klasik bir masa... İki bayanla üç beyefendinin oturduğu masaya yönelince masadakiler ayağa kalkıp resmi bir nezaket-

le bizi karşıladılar ve masalarına buyur ettiler. Şoför hepimizi tek tek kısaca tanıttı. Hepsinin adını duyar duymaz unuttum, sadece unvanları kaldı aklımda: belediye başkanı, başkan yardımcısı, fen işleri müdürü, özel kalem müdürü ve Bank of Islamic yönetim kurulu başkan yardımcısı Leyla Çağdaş Hanım. En son tanıtıldığı için mi, karşısına oturtulduğum için mi bilmiyorum ama sadece bu güzel bayanın adı aklıma kazındı kaldı.

Otel şehrin yüksek tepelerinden birindeydi, 13. kattan bile bütün şehir kuş bakışı görünüyordu. Manzara çok güzeldi ama bana gösterilen masaya oturunca bütün şehir arkamda kalmıştı. Karşımda ise Leyla Hanım vardı. Yeşil gözleri, içten gülümseyişinin yüzüne kattığı güzelliğe büyüleyici bir parlaklık katıyordu; dalıp gitmişim. Kendime geldiğimde benimle ilgili cümle kurulduğu halde duymadığımı fark ettim; yüzüm kızardı.

Başkan, hoş sohbet bir adamdı. Her şeyi bildiğinden olsa gerek hep konuşuyordu. Bazen bir projesinden bahsediyor, bazen fikra anlatıyor, sık sık gelen telefonlara cevap verirken bizi ilgilendirmedeği halde merakımızı celbeden konular masamıza düşmüş oluyordu.

Kimine biz de müdahil oluyor, kaldığı yerden devam ediyorduk. Kahvaltı masamızda yok yoktu. Her şey önceden hazırlanmıştı. Odada masadakilerden başka, servis için bile kimse bulunmu-

yordu. Ev ortamındaki gibi samimi bir havada kahvaltı ederken çok ciddi projeler üzerinde ama ayrıntıya girilmeden konuşuluyor, sonra araya menemenden çaydan laflar giriyor, sonra yine önemli konulara dönülüyordu: Vaktin nasıl geçtiğini anlayamamıştık.

Başkan:

- Büyük bir yatırımcıya ihtiyacımız var. Talip çok ama; dürüst, güvenilir, iş bitirici, vizyon sahibi...

Yine dalıp gitmişim.

Kılavuzun, "Başkanım, işte ben de tam istediğiniz gibi bir yatırımcı getirdim, size." sözüyle kendime, daha doğrusu kendime değil dört köşe masaya, çekildiğim yere geldim.

Benden bahsediyordu. Arabada söylediklerini hatırlayıp meseleyi tam olarak anlayıncaya kadar beklemenin iyi olacağını düşündüm. Sadece gülümsedim.

Başkan yine oradan oraya uçmaya başlayınca ben de rahat bir nefes alacağımı düşünürken yine o gözler...

Yumuşak dokunuşlarla gözlerime konup konup uçuyor, kay-

bolur kaybolmaz dönüp geliyor, elime yüzüme konuyor, yine gözüme konar konmaz uçup gidiyor...

Başkan: "Toplantı saatimiz yaklaşıyor." dedikten sonra bana dönerek devam etti:

- Bundan sonrasını, haftaya konuşuruz. Leyla Hanım, ben yurt dışından dönüncüye kadar hem projenin detayıyla ilgili bilgiler verir size hem de beldemizi tanımanıza, güzel bir tatil yapmanıza yardımcı olur... Sizleri en iyi şekilde ağırlamaktan büyük bir mutluluk duyacağımızdan emin olabilirsiniz.

"N..."

Sözüme başlayamadan araya giren kılavuz:

- Sizlere minnettar kalacağız efendim, dedi. Gözlerinde yine aynı gülümseme vardı.

...

İkinci gün... Hava serin...

Leyla Hanım'la Tarih Müzesi'ne gittik. İhtişamlı tarihimizin Atalar Sarayı'nın her bölmesine serpiştirilmiş bir dönemini göz göz dolaştık. Leyla Hanım anlattı, ben dinledim. Ezberlediği bilgileri aktarıyordu sanki. Ruhunu

otel sofrasında bırakmış gibiydi. Anlattıklarıysa heyecan vericiydi. Bizler öyle olmasak da tarihimiz muhtşemdi. Atalarımıza ait, yanlış kötü hiçbir şey yoktu. Ya onlar bizim gibi değildi, genel kanaat böyleydi, ya da tarih olunca biz de onlar gibi olacağız.

Müzeden çıkınca Doğa Tepe'ye gidip açık havada, saklı bahçede yemek yedik. Leyla Hanım'la yemek yerken serinlik, yerini ılık bir havaya bırakmıştı. Anlatmaya değmez havadan sudan konuştuk. İlk günkü kelebek dokuşlu gözlerden eser yoktu şimdi. Konuşurken gözlerimin içine daha derin ve daha profesyonel bakıyordu. O nasılsa ben de öyleydim ya da öyle oluyordum.

Tekrar buluşmak üzere vedalaştık.

...

Üçüncü gün... Hava sıcak... Öğleye kadar otel odasından çıkmadım. İnternetten Zamane Beldesi, başkanı ve ileri gelenleri ile ilgili bilgiler edinmeye çalıştım.

Öğle yemeğini otelde yedikten sonra Zamane Beldesi'nin en büyük kütüphanesine gittim ve görevliden açıldığı günden bu güne en çok okunan kitaplar listesini, "başkanın adı ve selamıyla söze başlayarak" istedim ve aldım: En çok okunanı aşkla ilgiliydi, ikincisi sermaye, üçüncüsü konfor, dördüncüsü yine aşk, beşincisi dua, altıncısı kişisel gelişim, ...

İlk üçünü emanet alıp otelime döndüm. Bir bardak soğuk ayran içtikten sonra "Aşk ama Nasıl Aşk" kitabından okumaya başla-

dım... Okurken Leyla'nın gözleri sözcüklere konup konup uçuyor, gözbebeğimi kuşatan engin dünyada uçup uçup sözcükler arasına dönüyordu. Garip şekilde arada bir Leyla'nın gözleri, başkanın gözleri oluyor ve altın bir sikke gibi kelimelere çarpıp çınılıyordu, beni bu beldeye getiren kılavuzun "Sorun bende değil beyim, siz kime binerseniz binin İdeal Belde'ye gidemezsiniz." sözüyle kendime geliyor, elimdeki kitabı bırakıp odada volta atmaya başlıyor, arada bir camdan dışarı bakıyor, tekrar voltama dönüyor, dönüyor, dönüyor ve kitabıma dönüp okumaya devam ediyorum ama bu sefer diğer kitaptan... Üç gün boyunca oteli hiç terk etmeden üç kitabı da bitirdim. Üç günde üç kitap okumuş, Zamane Beldesi'nin ruhunu kavramış ve üç günlüğüne uğradığım beldeye yerleşme kararı almıştım; ama İdeal Belde'ye ulaşma idealimi hiçbir zaman terk etmedim.

...

On yıldır bu beldedeyim ve bu on yılda büyük işler başardım. Hiçbirinde benim adım geçmedi. Zamane Beldesi'nin kudretli iş kadını Leyla Hanım'ın şirketleriydi bütün başarılarına imza atan.

Halk benim adımla yeni duydu, herkes beni bu kudretli iş kadınının gönlünü fetheden şanslı damat olarak tanıyor; oysa onun gücüne güç katan bendim.

O, yıllardır benim iş ortağımı, arkadaşımı, aşkımdı; nefes aldığımda havaydı, içinde yüzdüğüm denizdi. Dünden itibaren de bir-

likteliğimiz resmiyet kazanmış, hayat arkadaşım olmuştu. İdeallerimizdi aslında bizi birbirimize yaklaştıran, bağlayan, kördüğüm yapan. Aşkımız gibi ideallerimiz de, çözüldüğünde kaybolacak bir kördüğümdü. Aslında aşk ve parayla kördüğüm olan varlığımızdı: Çözüldüğünde yok olacak da varlığımızdı.

...

Evliliğimizin on birinci yılında çok önemli bir karar aldık: Gidiyoruz; Zamane Beldesi'ne uğrayarak ara vermek zorunda kaldığım yolculuğa, İdeal Belde yolculuğuna, eşim, ideal ortağım ile yeniden çıkıyoruz. Çok heyecanlıyız: Babalarımızın kapısını döve döve can verdiği kale kapısından geçmeye, dedelerimizin bıkmadan usanmadan anlattığı masal beldesine, adalet ve ihsan ülkesine gidiyoruz.

Şoför koltuğumuzda kılavuzumuz, benim taksicim, Leyla Hanım'ın özel şoförü...

Önce Leyla'nın kapısını açtım, süzüldü içeri, kapısını yavaşça kapattım, diğer tarafa dolanıp şoförün arkasına oturdum ve gülererek:

“İdeal Ülke'ye!..” dedim ve dikiz aynasına bakar bakmaz donup kaldım.

Taksicinin sağ gözü dikiz aynasının sol tarafında, Leyla'nın sol gözü dikiz aynasının sağ tarafında,

ikisi yan yana, ikisi bir insanın iki gözü gibi duruyordu ve ikisi birden şeytani bir gülümsemeyle bana bakıyordu.

Beni şaşırtan gözlerdeki şeytani gülümseme değildi, bilakis gözlerdeki o şeytani gülümsemeyi çok seviyordum, onlar zekâ, onlar iş bitiricilik, onlar zenginlik, atılım, çağdaşlık demektir ve kariyer, aşk, para... neler kazan-dırmamıştı ki bana?

Eşim de öyle bakıyordu bana ve ikisinin de bir insanın iki gözüymiş gibi aynı anda aynı şeytani gülümsemeyle bana bakıyor olması şaşırtıcıydı ama daha garip olan bu gözler tek kişinin iki gözü gibi görünüyordu ve bu tek kişi ne kız ne erkekti; ne hem kız ne hem erkekti.

Hareket ettik, bahçeyi, soakağı, mahalleyi geçerek şehrin en kalabalık caddesine girdik:

Beyaz, sarı, siyah, kızıl bedenler yanımızdan kayıp giderken esmer, sarışın, kumral yüzler, ela gözler, kızıl dudaklar, kıvrıkcık, dalgalı saçlar, yorgun nefesler... yanımızdan eskimiş bir film şeridi gibi geçmiş zamana doğru kayıp giderken o sarışın güzel kız ve kolundaki çirkin, esmer delikanlı ekran koruma gibi hafızama yapıştı kaldı, telefonumda da babamın “Yola girmek kadar, yola kiminle girdiğin de önemlidir!” sözü çalıyor ve ben bu görüntülü-sözlü telefon ikazına, cemaate imamlık yaparken yakalanmışım gibi paniğe kapılmış hâldeyim.

İş ortağımın, aş ocağımın, yol arkadaşımın “Neyin var aşkım? Tuhaf görünüyorsun. Bir şey mi oldu?” soruları yanıtsız kalıyor. Gözüm dikiz aynasına takılıyor ve alt yazıya dönüşen bu soruların,

onun sağ gözünden çıkıp bunun sol gözüne girdiğini görüyorum.

Bu, eşim için can sıkıcı, benim içinse boğucu havayı fark eden kılavuzumuz araya giriyor:

- İnsan hızla ilerlerken hafıza hızla geriye doğru gider ve bu durum insanı gerer; yani enişte'nin gerginliği normal.

İkisi birden kahkahalarını kanatlandırdırca ben de sesimi şöyle bir kımıldatıp kendi hâlime döndüm. Şu an üçüncü köprüdeyiz, yeni kıtadan eski kıtaya geçiyoruz.

...

Geçtik, gidiyoruz.

Gökdelemleri, çok katlı yüksek binaları, şehirleri, birkaç katlı küçük bahçeli evleri, büyük bahçeli küçük evleri, ilçeleri, kasabaları, kırları, bayırları, köyleri, mahalleleri, vadileri, akarsuları, bakarkörleri, ormanları, geceleri, gündüzleri, otelleri, motelleri geride bırakarak, gelip geçene bakarak, zamandan zamana akarak gidiyor gidiyor ve ulaşıyoruz, o belde kapısına.

Öyle heyecanlıyım ki hemen arabadan inip İdeal Ülke'nin kapısına koşuyorum.

Durup kapıdaki polisin yüzüne bakınca küçük dilimi yutacak gibi oluyorum, dönüp eşimle birlikte bize yaklaşmakta olan kılavuza bakıyorum, dönüp tekrar polise...

Bir kılavuza bir polise bakıyorum: ikisinin de gözlerinde aynı şeytani gülümseme...

Beni şaşırtan gözlerdeki şeytani gülümseme değildi, bilakis gözlerdeki o şeytani gülümseme-

yi çok seviyordum, onlar zekâ, onlar iş bitiricilik, onlar zenginlik, atılım, çağdaşlık demekti ve kariyer, aşk, para... neler kazandırmamıştı ki bana?

"İnsanlar çift yaratılmıştır." benzerliğiyle izah edilemeyecek kadar benziyorlardı birbirlerine ve aynı şekilde gülümsüyorlar, aynı hareketleri yapıyorlardı: Bu ikisi iki kişi değil, tek kişiydi ama iki bedenliydi sanki.

İkisi birden ya da biri iki ağızdan:

- İdeal Belde'ye hoş geldiniz, dedi.

Cevap vermeden hızlı adımlarla kapıdan içeri girip onlara döndüm ve gururla:

"Sizi Belde kapısına bırakacağım; ama siz İdeal Belde'ye giremeyeceksiniz." diyen kılavuza o şeytanca gülümseyen gözlerinin içine bakarak:

- Hani giremeyecektim, dedim.

İkisi birden göğsünü iyice kabarttı, ikisi birden başını dimdik tutarak yine ikisi birden ya da biri iki ağızdan bir robot gibi mekanik bir ses tonuyla cevap verdi:

- Evet bayım! Sizi Belde kapısına bırakacağım; ama siz İdeal Belde'ye giremeyeceksiniz, demiştim. Evet siz İdeal Belde'ye girdiniz; ama benim "Sizi Belde kapısına bırakacağım; ama siz İdeal Belde'ye giremeyeceksiniz." dediğim kişi siz değilsiniz. Girdiğiniz bu ülke de sizin "İdeal Ülke'niz değil."

İnsanlığımı günden güne yitiriyorum...

Ne zaman suratı harabeden karmış yüzü yara bere içinde kalmış bir çocuk görsem biraz daha insanlığımı yitiriyorum.

Bomba haberleri, suikastlar, daha fazla sayıda ölen çocuk, daha fazla terör olayı, daha fazla sayıda ölen çocuk...

İnsanlığımı yitiriyorum...

Şehit olanlar, evlatlarını yitiren, yitirdikleri için kendilerini harap eden analar, şehit oğula sahip olduğu için başları dik babalar, daha tabutun anlamını bilmeyen, sadece içinde babasının yattığını bilen bu yüzden de “acaba babam neden tahtaların arasından çıkıp gelmiyor?” diye boş bakan evlatlar.

İnsanlığımı yitirdim, içimde nefret filizleniyor...

Kıyıya cansız beden vurdu. Bütün dünyanın gözü orada. Tek laf var, o da “kınamak”. O daha fazla top koşturabilmek için yeni toprak ararken denizde can verip kıyıya vurmuş bir çocuk. Bu çocuk hakkında konuşular. İki günden az sürdü. Yine bir şey yapmadılar. O çocuk da unutuldu.

Nefretim günden güne çoğalıyor...

Haberlerde, sosyal medyada gösterilen çocuk çığıllıkları, yalandan paylaşılan acıklı fotoğraflar, iki günden kısa bir sürede unutulmuş olaylar. Ülkemde yine art arda bombalar patlıyor. Yine bazı çocuklar ya yetim ya öksüz kalıyor. Fakir olanlar karanfil, gökyüzü-

müzü kapatmaya çalışan bazı zengin insanlar gül bırakıyorlar. Valilikler olay yerine yine çelenkler yollamışlar.

İçimdeki nefret alevleniyor...

Halep düşmüş... Yetimhaneler bombalanıyor, okullara ateşler açılıyor, daha dört beş yaşındaki çocuklardan korktukları için parklar ateşe veriliyor ve birileri bu manzaraya bakıp ellerini ovuşturuyor.

Haberleri izliyorum. Ortalıkta koşan, kendine harabelerin arasında sığınacak bir çatı arayan insanların kucağında bombanın gürültüsünden korkan çocuklar var. Yine o boş bakış. Daha bir gün önce sokakta birlikte top koşturdukları çocukların cesetle-

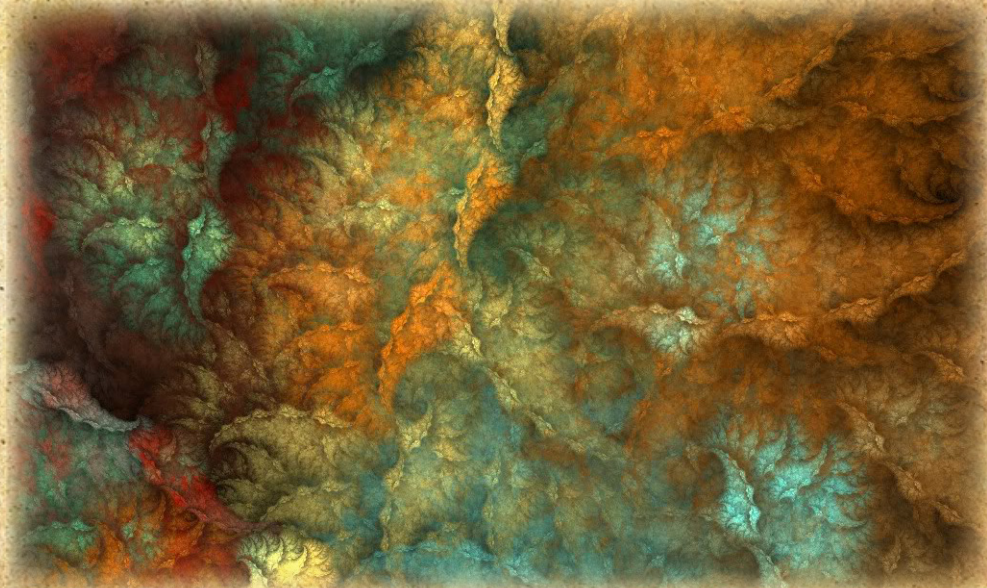
rinin yanından geçiyorlar. Çocuk ağlamaya başlıyor. Kucağında olduğu insan kim diye kafasını eğince o kişiyi de tanımadığını fark ediyor. Babası değil. Tanıyamadığı bir adam. Peki kim o? Ya da babası nerde? Yıkıntıların orda bir adam bağıyor. "Allahu-ekber". Gidip bakıyorlar. Babasının cesedi...

İçimde büyük nefret var...

Elimden bir şey gelmiyor. Ellerimi semaya açıyorum Allah'ım bizlere güç ver.

İçimde hâlâ nefret var...

EKREM EDİP

Bir Piramit İşçisinin Mektubu

Hiçliğe düşmek istiyorum

Ellerinde milyon dolarlar olan “karunların” beni taktıkları söylene-
mez zaten. Ben sadece nüfus sayımındaki en değersiz basamaktaki
en düşük sayıyım . Kağıt üstündedir varlığım.

Varolmam için illaki şu magazin müsveddelerini mi okumalıyım?
Veya bir “ünlendirilmişin” önünde eğilmeli ve onu öpmek için önüm-
dekileri mi ezmeliyim? Onu sevmem için posterlerini, stickerlerini
almalı, sesini yüzlerce kez dinlemeli miyim yoksa?

Elimde yoktu şon model dokunmatik “prangalar” veya yoktu elimde
şöminemde yakabileceğim banknotlarım veyahut yoktu elimde kara
kanlarla doldurabileceğim elmastan kadehlerim.

Hiç olmak istiyorum...

Artık Halep’e her düşen bombanın ardından ölen binlerce insanın
çığlıklarını yahut aç kalan çocukların hıçkırıklarını dinlemek istemi-
yorum ‘apple’ kulaklığım. Artık yediğim çikolatada kan tadı, giydi-
ğim elbisede gözyaşı, içtiğim kolada kovanların sesini duyumsamak
istemiyorum.

Hiç olmak istiyorum...

Elini tuttuğum her kıza aynı yalanı söylemekten bıktım. Ne kadar
çok “bir tanem” yahut “aşkım” varmış benim. Her gördüğüm mü en
sevdiğim?

Hiçliğe düşmek istiyorum...

Etrafım sülüklerle dolu, ya en büyük “sülügün” ya da “hasta adamın”
kanını emmeye yarışıyorlar.

Hiç olmak istiyorum...

Kim daha müslüman podyumunda birinci olmak istemiyorum. Tak-

keli smokinlere kendimi beğendirmek istemiyorum. Dini yaşamalı mıyım yoksa dinimi podyumlarda insanlara mı sunmalıyım ben daha takvalıyım, ben daha bilirim elbisesiyle. Yoksa son moda eşarbımı alıp mı çıkmalıyım podyuma. Köt pantolonumla “İslam” kreasyonunda kesin birinci olurum.

Hiçlikte yaşamak istiyorum...

İslam'ın smokinlilerce açık arttırmaya çıkarıldığı yerde değil, kendini İslam'a satanların yanında olmak istiyorum. Din benim değil, ben dinin olmak istiyorum.

Vesselam

MEYYİT

ŞİİR

VARLIKTA KAYBOLMAK

Ah ah kurtarın beni!

Kurtarın bu sahte hayattan.

Biri çekip alsın beni bu uzun sarhoşluktan,

Artık bıktım fiyatı kıyafet etiketinde yazan insanlardan...

Kurtarın beni bu varlık yalanından!

Artık istemiyorum LCD televizyonları,

Görmek istemiyorum fiyakalı telefonları,

Eğer varlık buysa ben istemiyorum zenginliğin bu kadarını...

Bazen imreniyorum gerçekten.

İmreniyorum, borsaya, dövize hayatını yedirmeyenlere,

İmreniyorum, kendini AVM'lere esir etmeyenlere

İmreniyorum, bir seccade bir de ekmekle kanaat edebilenlere

Şu saatten sonra ey hiçlik, tek arzum sensin.

Adımı, dinimi mesleğimden önce haykırabileceksem,

Eğer düşünmek için biraz zaman bulabileceksem,

Eğer kendimi kendim belirleyebileceksem,

Bundan sonra ey hiçlik tek ve tek arzum sensin...

TA'BÂN

Hayallerdeki dünyanın hayal dünyam kadar kurak olmadığının kanıtı

Nasılsa tutmuyor artık dizlerim.
Merdivenler, yedi kat aşağı yedi kat yukarı
Dediler ki
İnsan izler ve izler, ve izler
kanıtlar yaşamı
Oysa
izlerim, varlığıma ilişkin deliller
değiller.

Bırakalım da savrulsun insanlar
ve karışsın arkalarındaki rüzgar
ayak seslerine
Seslerini duyamaz oluncaya dek dertlerimizi haykıralım:
-Çok yalnızız!

Bırakalım da silinsin -belki- yaşamışlıklar

Ellerimdeki nasırlar, bir hayvan gibi
belki daha aşağılık
duygularla
sürünmektendir
düşünmekten değil
alt geçitler kadar yağlı merdivenlerden
sert ve keskin merdivenlerden
beyazın ve masumiyetin tam zıttı
korkulukların bana değil korkularına
hizmet ettiklerini biliyorum.
Hislerim bir balta kadar acımasız ve parlak
Demirler pas tuttuğundan beri güneş görmedi yüzüm
Fikirlerim denizler kadar durgun
denizler kadar coşkun ve kabarık
Anılarım çınarlar kadar ulu ve dokunulmaz
Artık
Bana kalan merdiven çıkmak
ve yorulmak
Beni ancak
güneşi renklerden önce selamlayan bir yağmur
kurtaracak

Baca'nın Tarihe Tanıklığı

Okula ilk adım attığım andan itibaren ilk gördüğüm şey o olmuştu.

Nasıl da dimdik duruyordu! Nasıl da heybetliydi! Kendi kendime çok kez sormuştum onun burada neden sürekli durduğunu. Oysa benimkisi amaçsız bir

kıskançlıktı. Ve onun yüzüne karşı sormaya cesaretim de yoktu. Gerçi bana cevap da vermezdi de... Hakkında çok şeyin atılıp tutulduğunu duydum. Hangisi doğru, hangisi yalan nasıl karar vereceğimi bilemiyordum. Bir arkadaşına sorsam, gülerdi. Hem de çok gülerdi. Zaten adımız şımarık

diye çıkmıştı ya, daha da çıkartmaya gerek yoktu. Bir yaz akşamı, serin bir rüzgâr esiyor Haliç'ten. Yine okulda, yine bir teravih çıkışı karpuzlar yenmiş ve herkes kendi yoluna gidiyordu. Oysa benim soracağım sorular ve alacağım cevaplar vardı. Korkuyordum, fakat sormalıydım. Ama beni duyar mıydı? Duysa bile, ya cevaplamazsa? Kafamda deli sorular, kafamı ona yasladım. O ne! Bir ses geliyor, bir rüya gözüküyor gözüme sanki içindeyim...

"Soruların var ha! O zaman beni dikkatle dinle evlat!

Onu ilk defa İkinci Dünya Harbi'nin gerçekleştiği zamanlarda görmüştüm. Buraya neden geldiğini bilmiyordum ama hani için birisine ısınır ya, tabiatıma öyle uymuştu işte bu genç! O yanımdan geçerken mutlu oluyordum. Eli yüzü düzgün bir çocuğa benziyordu. Zaten buralarda namaz kılan birçok gençten biriydi. Her işe koşturuyordu bu genç. Birisi, kendisinin bilmediği bir şeyle uğraşıyorsa o da öğreniyordu. Eğer kendisi biliyor ve başkaları bilmiyorsa, onlara da sabırla öğretiyordu. Bu genç mola vakitlerinde lakırdı yapmıyor, kitap okuyordu. Bir gün fıkıh kitabıyla geliyor, diğer gün tefsir okuyordu. Gören de onu imam zannederdi. Daha buraya geleli iki hafta olmamıştı ki, bir anda kendisi gibi birkaç gençle birlikte cemaatle namaz kılmaya başladılar.” Eeee, ne var bunda!” deme sakın. O zamanlarda bu iş her yığidin harcı değildi fabrikada. Birkaç gün sonra öğle arasında bir şeyler konuşmaya başladılar ama ben anlamıyordum.

İlk başta bahsettiğim genç, “adil düzen, islam birliği, imam hatip...” gibi o zamanlar söylenmesi elde kor taşımaya

benzer laflar sarfediyordu. Bu genç bir iki ay kalmıştı sanırım. Ayrılmadan önce son bir kez bakmıştı bana. Bana çok güldüğüm sözler demişti. Oysa o hiç gülmüyordu. Ama bunu sonra söyleyeceğim. Sonradan öğrendim adı Necmeddin’miş. Yıllar sonra “Başbakan oldu .” dediler. En son duyduğumda da vefat etmiş. Allah rahmet eylesin be Necmettin. Ne doğru söz söylemişsin;

“Allah bilir ya; bir gün buradan ezan da okunur, hakikat duyulur.”

O gün tanımıştım onu. Her şeyi anlamıştım. Bu öğrendiklerim çok hoşuma gitmişti. Çünkü Türkiye Tarihi’nde belki de çok az kişinin bildiği ama tarihi önemi bendeniz için çok büyük olan bir şey öğrenmiştim. Tabi o zamanlar daha farklı bakıyordum. Küçüktüm ve işin gerçeklik kısmı, masal kısmından daha fazla çekici gelmiyordu. Şimdilerde, o güzel yuvadan kuşlar gibi uçunca daha güzel bir bakış açısı yakaladım.

Öğrendim ki eskiden camiler yıkılıp yerine fabrikalar yapılırken, şimdilerde fabrika binaları cami minaresi oluyor.

Allah'a şükürler olsun
ki-ol deyip de olduran odur,
güzel bir nesil yetişiyor. Şimdi-
yi sorgulayan, geçmişini bilen
ve geleceğin mimarı bir nesil
yetişiyor. Kimisi İslami ilimler
okuyor, kimisi öğretmen, ki-
misi doktor oluyor. Kimisi lise
çağında akranlarının uğraştı-
ğından daha makbul bir işle
uğraşılıyor, dergi çıkartıyor. İşte
büyüklerimizin hayal ettiği ne-
sil bu nesil!

İşte Necip Fazıl'ın Büyük Doğu
Gençliği!

İşte Sezai Karakoç'un Diriliş
Nesli!

Nice Yedi Güzel Adam'lar yeti-
şiyor...

Rabbim bu güzel kurumu ve
içindekileri her daim yolunun
yolcusu eylesin.

İşte Mehmed Akif'in hayal etti-
ği Asım'ın Nesli!

HÜŞYAR

BAŞLIK

Önümde koca bir dünya var.

Bir nokta ne kadar koca olabilirse o kadar işte.

İçinde milyarlarca insan, koşuşturuyorlar.

İnsan dediğim ne peki? Bilmiyorum.

Hayvanlar, bitkiler, bulutlar, yıldızlar... Tüm bunlar ne ve niçin varlar?

Koskoca bir hiç olamaz.

İçimdeki kemal arayışı mı beni buna itiyor?

Öyleyse bu arayış neden?

Peki diğerleri? Tek ben miyim benliğimi sorgulayan?

Her şey acizken, nasıl böyle bir yekun çıkar aczden?

Nokta içinde nokta, acz içinde acz...

Aczimi yendikçe daha acizleşiyorsam, nihayet kudret olabilir mi?

Tanrı siz mi olmak istiyorsunuz? Buyruñ, önünüzde bir an kadar uzun bir ömür var.

Sonum varsa başlarım insanlığa, değerlere, haklara.

Yâd ü hatırdaki varlığım ben değilim.

Ruhum yoksa ben kimim? Aklım, duygularım, başka var mı benliğim?

Bırakın ufak tefek işleri, anlam gerek bana.

Soru işaretleri tanrının sebebi olabilir mi?

Ezilmişlik duygusu ya da korku veya malı götürmek?

Aklî kaypaklıklar, psikolojik bozukluklar onun delili olabilir mi?

Böyleyse ne kalır ki elimde?

Aklım, hislerim, sezilerim, her şeyim beni yanıltacaksa ne yapıyorum ben?

Yaşıyor muyum? Var mıyım? Önce kendi varlığımı inkar etmem gerekmez mi?

Söyleyin, bir varlık neden koşar? Cevap gerek bana, aydınlık yollar...

Bildiğim bir şey var: şah damarımdan daha yakın bir varlık. Ne demek şimdi bu?

Farkediyorum ki iskalayıp durmuşum manasını,

Elimde, avucumda olan tek şeyin, bana güneş kadar aydınlık bir şekilde sunduğunu:

Ya ben de yokum, ya o da var. Çünkü o var, ben varım veya o var, ben yokum.

Yokluğumu düşünemem, öyleyse o da var.

Göz mü net görür, akıl mı? Gözüm de aklımla görüyorsa cevap ortada değil mi?

Dedim ya, bana anlam gerek. Acizliğimi kapatacak bir tanrı değil.

Bir de tevatür var zaten.

Peki ya efsaneler? Adı üstünde efsane, anlatanların dahi koyduğu isim...

Peki bilemeyebilir miyim? İşte bu bana o kadar uzak geliyor ki...

Yakîn olmayan şey ummaktan ibarettir. Bana kesinlik gerek.

Sapıtmaktan korkabiliyorsam, korktuğum şey olmuş demektir.

Her şeyin anlamını yitirmesinden korkuyorsam, ortada anlamlı hiçbir şey yoktur zaten.

Dayanaksız, güçsüz kalırım diyorsam, bunun kuruntudan ibaret olduğunu kabul etmişimdir.

Bilemiyorum, çok fazla soru var. Ya Rab, yakîn sendedir, sendendir.

"Ya Rab" diyorum çünkü varlığın âyân beyan ortada.

Gaye ise vahyinle sabit olan itmî'nân-ı nefis.

Ey mukallib-i kulub, muzîl-i ahvâl, şu acize lutfet, bu âsiye acı!

HİÇLİK KAVRAMI

Geçmişten günümüze hiçlik kavramı hakkında farklı görüşleri olan insanoğlu, bu konuda ortak bir görüşe varamamıştır. Bunun çeşitli nedenleri vardır: Mantıksal, etimolojik, felsefi ve tasavvufi.

Mantıksal yönüyle başlamak istiyorum: Elimde bir yargı varsa o yargının tersini koyup aynı küme içerisinde değerlendirebilirim. Mesela bir şeyin varlığından bahsedebiliyorsa, yokluğundan da bahsedebilirim değil mi? İşte varlık ve yokluk kavramları buna örnektir. Hiçlik ise fizik kanunlarının işlemediği kümelerdir diyebilirim. Açıklayacak olursam varlık ve yokluk kavramlarını fizik kuralları içerisinde inceleyerek var veya yok olduğuna karar verebilirim ancak bir şeyin hiç olduğuna karar veremem; yani hiçliğin varlığından söz edemem. Bunlar hiçliğin fiziksel boyutu, biraz da felsefi yönünden bahsetmek istiyorum. Felsefede hiçin karşıtı yoktur. Mesela hiçlikle karıştırılan yok kelimesinin

karşıtı 'var'dır. Dil bilimcileri hiçin tersini hep olarak alabilirler. Bahsettiğim bir şeye her referans verdiğimde aynı sonucu alabiliyorsam buna hep derdim ve bunun karşıtı referans verdiğim şeyden aynı sonucu almamak olurdu. Bu yüzden hep kelimesinin karşıtı hiç değildir. Hiçin karşıtı olmadığı gibi kendisinden bir tane daha yoktur. Mesele hiçler diyemeyiz, bu çok saçma olurdu. Acaba kendisinden bir tane olduğunu söyleyebilir miyim? Hayır, söyleyemem; çünkü hiç, biri de kapsamaz. Peki biz hiçliğe nasıl bakacağız? Öncelikle hiçliği bir algı üzerinden değerlendiremeyiz. Yapısal felsefede semiyotik denilen bir düşünce vardır. Bu düşünce algılayıcının, algılanan ve sinyalle olan ilişkisidir. Bu bağlamda inceleyecek olursam, algılanacak olan şeyden (hiçlik) bir sinyal gelmiyor. Mesela siz bu yazıyı okurken benim sizde oluşturmak istediğim bir algı var ve ben bunu yazı yoluyla gerçekleştiriyorum. Hiçliği değerlendir-

diğimde ise bir algı oluşmuyor. Peki günlük yaşantımızda hiçlik nerelerde karşımıza çıkıyor. Şöyle bir soru vardır: Acaba Dünya hiçten mi gelmiştir? Hayır, Dünya yoktan var olmuştur. Yoklukta hiçlik olmadığından Dünya hiçten gelmez. Peki biz hiç sözcüğü hakkında nasıl konuşabiliyoruz? Aslında hiç sözcüğü bir şey ifade etmiyor ve onun üzerinde konuşamıyoruz. Sadece onu işaret edebiliyoruz. Hiç ve hiçlik kelimesi hiçten hiçbir şekilde bahsetmiyor ama onu işaret ediyor. Filozof Buda'nın şöyle bir sözünü okumuştum: "Ay'ı gösteren parmak, Ay'ın kendisi değildir." Cümleyi biraz açacak olursam biz parmağa baktığımızda Ay'ın şeklini, yerini, biçimini göremeyiz. Parmak yalnızca Ay'ı işaret eder. Bunlar da ışın felsefi boyutu. Şimdi de tasavvufî yönünden inceleyelim. Tasavvufta hiçlik: Kişinin bu dünyada her şeyi hiç olarak görüp, yalnızca tek olan Allah'ın varlığına inanmasıdır. Mesela bir kişinin başkasına öfkelenmesinin nedeni, karşısındakinin fikirlerini küçük görüp, kendi fikrini doğru kabul etmesidir.

Eğer kişi hiçlik, yani kendisinin ve tüm bunları bir hiçten ibaret olduğunu, yalnızca Allah'ın var olduğunu ve amacının onun rızasını kazanmak gerektiği fikrini benimserse öfkelenmez ve muhababına ona göre davranır. Eskiden tekkelere psikolojisi bozulmuş insanlar da gelirdi. Ve her gün tekkelerde hiçlik hakkında konuşulurdu. Oraya gidenler de bu fikri benimsemeye çalışırdı. Çünkü bu fikir Allah'ın rızasını kazanmayı ön plana çıkarır. Eğer kişi bu fikri hayatına uygularsa daha mutlu ve olumlu bir şekilde hayatını sürdürür.

"Bu dünyada herkes bir şey olmaya çalışırken sen "HİÇ" ol. Menzilin yokluk olsun. İnsanın çömlekten farkı olmamalı. Nasıl çömleğe şekil veren dışındaki biçim değil, içindeki boşluksa insanı ayakta tutan da benlik zannı değil, hiçlik bilincidir.

İDÂMÎ

CEMAAT-İ TEBLİĞ

Hint-Pakistan alt kıtasında kurlan ve ferdî takvayı savunan milletlerarası dini cemiyet

Yukarıda verdiğimiz kısacık alıntidan sonra yazıya başlayacak olursak önce cemaatin kurucu liderinin hayatından bahsetmemiz gerekmektedir. Çünkü cemaatin hangi şartlarda doğduğu, nasıl oluştuğu ve de oturduğu temel taşlar ancak kurucusunun hayatıyla birlikte anlaşılabilir. Sonrasında cemaatin ana yapısını oluşturan, fikri ve ameli temelini özetleyen esaslarını aktaracağız. Tebliğ çalışmasının işleyişini inceledikten sonra cemaatin karakteristik özelliklerine kısaca değinip son kısımda ise cemaate yöneltilen eleştirilerden söz edeceğiz.

Bu yazımızda faydalandığımız eserlerinden ötürü Fikret Efe ve Mehmet Ali Büyükkara'ya teşekkürü bir borç biliriz.

Gayret bizden tevfiğ Allah'tan...

Cemaatin Doğuşu, Gelişimi ve Muhammed İlyas Kandelevi:

Muhammed İlyas Kandelevi 1885 yılında Hindistan'ın kuzey bölgesinde bulunan Utar Pradeş eyaletinin Kandehele şehrinde tanınmış bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. O bölgede yaygın olarak görüldüğü gibi küçük yaşta hafızlık eğitimini tamamladı. 11 yaşında öğrenimine devam etmek üzere gittiği Gangoh'ta dokuz yıllık tahsili döneminde Reşid Ahmed Gangohi'ye intisap etti. Şeyhinin vefatı sonrası bir süre münzevi bir hayat yaşadıkdan sonra Delhi'ye giderek Halil Ahmed Sehârenpûri'ye bağlandı. Sehârenpûr'daki Mezahirü'l-Ulum Medresesi'ndeki öğrenimi sırasında Diyobendî medresesinde hadis derslerine devam etti. Sözünü ettiğimiz Diyobend tipi medrese eğitimini anlamak aslında Tebliğ Cemaati'nin kurucu temellerinin beslendiği kaynağı

anlamlandırmamıza da olanak sağlayacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki İlyas Kandehlevi'nin ilk şeyhi Gangohi de Diyobendiyye Hareketi'nin kurucularındandır. Diyobendiyye Hareketi, Hindistan'da İngiliz sömürge yönetimine başkaldıran fakat ağır bir mağlubiyetle karşılaşan müslümanların, gerçek kurtuluşun derinlikli bir eğitimle olabileceğini düşünmesi sonucu 1867'de kurulan Diyobend Darü'lulûmu çevresinde neşvünema bulan, kısa sürede geniş bir yayılım gösteren eğitim odaklı bir hizmet hareketidir. Fıkıhta Hanefi mezhebini medrese müfredatına yoğun olarak yerleştiren Diyobendilik düşüncesinde tasavvuf anlayışı da derin biçimde etkili olmuştur. Öte yandan, pek çok Hanefi medresesinde olduğu şekliyle kelim alanında Maturidiyye yerine Eş'ariyye ekolu ön plana çıkmıştır.

Kandehlevi eğitimini tamamladıktan sonra 1910'da Mezahirü'l-Ulum Medresesi'nde ders vermeye başladı. 1914'te H. Ahmed Sehârenpûri ile beraber hac yolculuğuna çıktı. Medresedeki hocalığı sırasında babası ve ağabeylerinin vefatı üzerine onların müderrislik yaptığı medresede, Nizamüddin Merkez Mescidi'nde ders okutmaya başladı. Bu süreçte (1917-1925) Delhi'nin güneyindeki bir yerleşim merkezi Mevat'tan gelen öğrencileri gözlemleme imkânı buldu. Mevatlılar, yaşayışları itibarıyla hiç

de iyi durumda değillerdi. Hindu geleneklerinin İslâmî kimliği işgal ettiği ve insanların ismen müslüman oldukları bilgisi faydalandığımız kaynaklarda zikredilmektedir. Mevdudî'nin 1938'deki Mevat ziyaretinde yazmış olduğu ve İlyas Kandehlevi'nin bölgedeki etkisinden önceki dönemi bizlere aktardığı satırlara bir göz atalım:

“Bölgedeki tüm İslâmî hatlar silinmiş, onu anımsatan hiçbir şey kalmamış, hatta müslümanların isimleri bile İslâmî örften uzaklaşmış... Hırsızlık, yol kesme, dolandırıcılık, yalan, hile, hayâsızlık, fesat ve geri kalmışlıktan, aklına gelebilecek her türlü şeyden bahsedebilirsin. Bölgenin tüm güzellikleri ve Allah (c.c.)'ın akıl, beden ve sağlıktan kendilerine ikram ettiği tüm nimetler cehalet ve geri kalmışlık arasında sıkışıp kalmıştı... 1”

Böylesi bir ortamda çarenin medrese açmakta olduğunu düşünen İlyas Kandehlevi halkı uzun uğraş ve çabaları sonucu ikna etti ve açtığı ilk medreseden sonra medrese sayısı kısa sürede hızla yükseldi. Medrese eğitimi yoluyla daha önceden de belirtildiği üzere insanların bilgi seviyesinin ve dini yaşantısının geliştirilmesi hedeflense de bu şekilde ancak halkın çok küçük bir kısmına hitap edilebiliyordu. Zor hayat şartları ve iş mecburiyetleri insanları medrese eğitiminden mahrum bı-

1 <http://www.timeturk.com/tr/2010/11/01/mevdudi-nin-gozuyle-teblig-cemaati.html>

rakıyordu. Okullar büyük oranda gençlere yönelikti lakin toplumun genel hâli dinin emir ve yasaklarına riayet edilen bir hayat tarzına uygun değildi. O sebeptendir ki yapılacak esas faaliyet insanların ayağına giderek İslâmî mesajı onlara bizzat ulaştırmaktı. Kandehlevi 1925 yılında ikinci hac yolculuğuna çıktı. Bu Hac yolculuğu esnasında gördüğü bir rüyasında Reşid Ahmed Gango-hi'den ömür boyu tebliğ ile vazifelendirildiğini kabul eden İlyas Kandehlevi Hac dönüşü ilk faaliyetlerine başladı. Bu kapsamda "geşt" olarak adlandırılan 'tebliğ gezileri'ne çıktı. Tebliğ Cemaa-ti'nin kuruluşunun ilk adımları bu şekilde atıldı diyebiliriz.

1926-1934 yılları arasında gezilerini sürdürürken insanlardan istediği kendisinin onlara anlattığı İslâm'ın dini kaidelerini, onların da başkalarına anlatmasıydı. İnsanlar başta bu işe pek sıcak bakmadılar. Ayrıca Hindistan'da insanların zihnini derinden etkileyen "kast" anlayışı da bu olumsuz tavırda yüksek pay sahibiydi. Toplumda dini tebliğ ve nasihatın ancak 'mevlânâ' diye isimlendirilen âlim kişiler tarafından yapılabileceği ve sıradan halkın bu işe ehil olmadığı düşüncesi yerleşmiş durumdaydı.

Burada tekrar Mevdudî'nin İlyas Kandehlevi'nin dönüştürücü etkisini anlattığı 1938 yılındaki ziyaretinin yazısıyla devam edelim:

"Şeyh Muhammed İlyas gayret-

2 a.g.k.

le kollarını sıvadı, cehalet ve kör karanlığın birbirleriyle çarpıştığı bu atmosferin tehlikeleri içerisine daldı. Aydınlıklar birbiri ardınca geldi. İnsanları Allah'a (c.c) çağırıyor, hiç kimseden bir karşılık ya da teşekkür beklemiyor ve de Allah (c.c) yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmuyordu. On, on iki sene gibi kısa bir süre zarfında bu cahil halk arasında kelimenin tam anlamıyla bir devrim gerçekleştirebildi. Okuma yazma bilmeyen bir çiftçi gördüm ve sordum: 'Niçin davet için oradan oraya koşturuyorsunuz?' İçtenlik ve açıklıkla cevap verdi: 'Bizler cehalet ve dalalet içerisinde yaşayan bir topluluk idik. Allah (c.c)'i tanımıyorduk ve Hz. Peygamber'den (sav) bir şey duymamıştık. Daha sonra bu Şeyh geldi - Allah'tan (c.c) onu korumasını ve kollamasını diliyorum - ve bizleri cehaletin karanlıklarından hidayetin aydınlığına, doğru yola iletti. Ve şu anda Allah'ın (c.c) bizlere verdiği bu nimeti hâlen karanlıklar içerisindeki diğer kardeşlerimize ulaştırmayı; onları doğru yola iletmeyi arzuluyoruz! ...Tüm bu insanların simalarında eğitim, İslâm terbiyesi, yüce ahlak ve üstün davranış eserlerini görürsün. Onlar inanamayacağı bir şekilde üstün İslâm Medeniyeti ve yüce ahlakî vasıflara doğru yücelyyorlar. 2"

Bu sekiz yıllık tebliğ çalışmaları dönemi sonunda, Nuh şehrin-

de, “Bu gönüllü tebliğ hareketi, 1934’te 107 kişiyle düzenlenen toplantıyla birlikte bir teşkilat hâline dönüştü”³. Hareketin genel merkezi, Kandehlevi’nin müderrislik yaptığı, Nizamüddin Merkez Mescidi olarak belirlendi. Kandehlevi, 1938’deki hac yolculuğu sonrasına tekabül eden zamanda ‘6 Esas’ diye adlandırılan cemaatin genel ilkelerini ortaya koydu. 1941 yılında yine Nuh’ta düzenlenen bir mitinge 25 bin kişi katıldı. Bu da cemaatin kısa zamanda ne kadar hızla yaygınlaştığının en açık göstergesidir. Miting sonrası ilk dâiler (davet ediciler) grubu Kandehle’ye tebliğ çalışmaları için gönderildi. Muhammed İlyas Kandehlevi 1944’te vefat etmeden kısa bir süre önce oğlu Muhammed Yusuf Kandehlevi hareketin yeni lideri seçildi. Yusuf Kandehlevi de fikri ve ameli temellerin sağlamlaştırılması ve cemaatin yayılmasında büyük önem arz etmektedir. Yusuf Kandehlevi’den sonra sırasıyla İnan’ül-Hasan ve Zübeyr’ül-Hasan cemaatin öncülüğünü sürdürdüler. Şimdi ise cemaatin başında bir âlimler konseyi var.

1947 yılında Pakistan’ın ayrı bir devlet olmasıyla tebliğ çalışmaları büyük oranda Pakistan’a yöneldi. Pakistan’ın Hindistan’a göre daha İslâmî olan yapısı ülkede cemaatin kısa sürede genişlemesini sağladı. 1953’te Raiwind’deki merkezi kuruldu. Cemaatin genel merkezi Delhi’deki Nizamüddin

Merkez Mescidi kabul edilmekle beraber, Pakistan’da Raiwind, İngiltere’de Dawsbury Darululum olarak da bilinen Merkezi Mescid cemaatin çok büyük kurumlarıdır. Türkiye’deki merkezleri Sul-tangazi’deki Mescid-i Selâm’dır.

6 Esas, Prensip, İlke:

1938 yılındaki Hac yolculuğu sonrası İlyas Kandehlevi’nin ortaya koyduğu, cemaatin ikinci lideri olan oğlu, Yusuf Kandehlevi tarafından da son şeklinin verildiği, cemaatin fikri ve ameli altyapısını özetleyen altı esas şunlardır:

a) Kelime-i Tevhid/ Şehadet:

Allah’a imân etmek ve imanın gerekliliği olarak onun emir ve yasaklarına uyararak hayatı doğru şekilde, ibadet ve sâlih amelere sarılarak yaşamak, şehadetin ikinci kısmındaki Efendimiz’e (sav) iman ise onun sünnetini hayatımıza tatbik etmektir, diyebiliriz.

b) Namaz:

Namaz ibadetine devam etmek, huşu ve tadil-i erkân ile kılmak, farz namazlara ek olarak nafilelere de önem vermektir.

c) İlim ve Zikrullah:

“İlim medreseyle, zikir ise tekkeyle sınırlı değildir.” anlayışıyla ilmin ya hocalardan ve kitaplardan ya da tebliğ yoluyla öğrenilmesi ve de elde edilen bilgi ve birikimin başkalarına aktarılmasıdır. Zikrin başı Kur’an olmakla beraber sonrasında dualar, salavat-ı şerifeler ve istiğfar gelir.

3 Büyükkara, Mehmet Ali. Çağdaş İslami Akımlar. Klasik Yay. 2016. s. 102.

d) İkrâm ve İhtiram-ı Müslimîn:

Kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemek düsturu ışığında hem bir tebliğci hem de bir müslüman olarak diğerlerine karşı saygılı ve yumuşak olmayı ifade eder.

e) İhlâs-ı Niyet:

Her iş ve davranışta Allah rızasının öncelenmesidir. Tebliğcinin en önemli vazifesi, anlattığı hususlara önce kendisinin riayet etmesidir.

d) Tefriğ-i Vakt:

Cemaate kimliğini kazandıran, onu diğer cemaatlerden ayıran ilkedir. 'Vaktin feda edilmesi' anlamına gelmektedir yani hiç bir karşılık beklemeksizin hayatının bir kısmını tebliğ faaliyetine ayırmaktır. Muhammed Ebu Zehra'nın dediği gibi sanki bir zekât ölçüsü gibi farz bir ibadet olarak tebliğ görevine malın ve vaktin bir bölümünün yönlendirilmesidir.

Tebliğ Vazifesi ve İşleyişi:

Tebliğci haftada bir kaç saatini kendi bölgesindeki tebliğ çalışmalarına ayırmalı, her ay içinde üç tam gün bölge dışında, her yıl ise aralıksız kırk gün tebliğ grubu dâhilinde görev yapmalıdır. Tebliğci için en üst mertebe ise ömründe tek sefer dahi olsa aralıksız dört ay tebliğ çalışmalarında bulunmaktır.

Tebliğ, ferdi çabadan ziyade topluluk olarak yapılan faaliyettir. 'Teşkil' denilen gönüllü 10-12 kişilik gruplar hâlinde çalışmalar yürütülür. Bu çalışmalar meşve-

ret usulüyle, yani işler karşılıklı rıza ve gönüllülük esasına dayalı olarak paylaşılarak yürütülür. Resmi makamlardan izin alınmak suretiyle gidilen mahâllin camisi konaklama yeri olarak kullanılır.

Geçti, huruc veya teşkile çıkmak denen bu tebliğ seyahatleri sırasında herkes kendi masrafını karşılamakla yükümlüdür. Zaten cemaatin herhangi bir aidat sistemi bulunmaz. Ancak bu şekilde vazifeliler kendi ihtiyaçlarını karşılar.

İkinci ve akşam namazları akabinde bahsettiğimiz altı prensip etrafında şekillenen Hz. Peygamber ve sahabenin örneğinde sunulan tavsiye ve telkin niteliğinde 15-20 dakikalık sohbetlerin bitiminde de dinleyiciler tebliğ çalışmalarına davet edilir.

Bu tebliğ çalışmaları kişilere maddi-manevi faydalar sağlamaktadır. Maddi açıdan, tebliğcilerin ihtiyaçlarını kendi ceplerinden karşılamaları paranın tasarrufu ve yönlendirilmesi hususlarında gelişim sağlar. Manevi açıdan, önde olanların örnek alınması, ibadette (farz namazlar haricinde nafiler, özellikle gece namazı) ve ahlaki davranışlarda gelişim sağlar. Fikret Efe'nin ifadesiyle: "Tebliğ çalışmaları sürerince herkes farzları, sünnetleri ve birçok nafile ibadeti yerine getirir. Hz. Peygamber'in (sav) mütevazı olma, insanlara saygılı olma, yeme-içme, konuşma, yatma-kalkma gibi manevi hayata dair sünnetlerine sıkıca riayet edilerek söz-amel ve ilim-amel

mutabakatının tam olarak sağlanmasına çalışılır. Katılımcı ne kadar uzun süre başkalarına tebliğde bulunursa, kendi nefsinde ilim-söz-amel mutabakatını sağlamayı ve dindarlaşmayı o kadar büyük ihtimalle sağlar⁴. Ayrıca kişinin organizasyon ve işbirliği kabiliyeti gelişir, yapılan grup içi okumalar ve müzakereler de bilgisini arttırır. (Belki de diyebiliriz ki “gezgin itikâ” hâlinde olur tebliğciler.) Teşkil içindeki okumalarda M. Yusuf Kandehlevi’nin Hayatü’s-Sahabe’si, M. Zekeriyya Kandehlevi’nin Fezail-i A’mal’i ve İmam Nevevi’nin Riyazü’s-Salihin’i esas kaynaklardır.

Cemaatin Karakteristik Yapısı:

Tebliğ Cemaati’nin kelimâ düşünçesi açısından Eş’arî yaklaşım ön plana çıksa da belli bir fıkıh mezhebi yönelimi yoktur, ancak mezhep karşıtlığı da söz konusu değildir. Dünyanın hemen her yerinde faaliyet gösteren bir cemaatin fikhî manada bir mezhep belirlememesi doğal karşılanmalıdır. Herkes kendi şart-

larına göre bir seçimde bulunabilir. Bu noktada “Peki sohbetlerin içeriğini nasıl düzenliyorlar?” sorusu akla gelebilir. Diyebiliriz ki zaten cemaatin esas gayesi insanları İslâmî yaşantıya davet olduğu için tebliğ de temel kaideler üzerinden yapılmakta, toplumun her kesiminde etkili olmaya çalışılmaktadır. Bu sebepten hem itikadî hem de fıkhi tartışmalı meselelerde taraf olmamışlardır. Ana yol üzerinden gidilerek, tartışmalı meselelere dalmaksızın olabildiğince çok kişinin hayatını İslâm’a göre yaşamasına katkı sunmaya uğraşılmakta ve insanlar sâlih amel işlemeye teşvik edilmektedir.

İkinci olarak, siyasi konularda tarafsız kalmayı ilke edinmişlerdir. Bu yaklaşımları sayesinde neredeyse her ülkeden izin alabilmektedirler. Diğer silahlı gruplar ya da siyasi temelde kurulan hareketler engellenirken Tebliğ Cemaati’nin cihadı daha çok nefse ve şeytana karşı mücadele olarak görmesinden ötürü daha zararsız görülerek rahat bir şekilde hareketine izin verilmektedir.

4 Büyükkara, Mehmet Ali. Çağdaş İslami Akımlar. Klasik Yay. 2016. s. 102.

Cemaatin mensup sayısı, diğer çoğu cemaatte olduğu gibi resmi bir üyelik veya teşkilat sistemi olmadığından belli değildir. Ancak buna rağmen giriş kısmında da söylediğimiz gibi dünyadaki en büyük İslâmî hareket olduğu düşünülmektedir. Her yıl Pakistan- Raiwind'deki içtimaya iki milyonun üzerinde, aynı şekilde Bangladeş- Bishwa'dakine de üç milyonun üstünde kişinin katılması cemaatin büyüklüğüne dair önemli bir göstergedir. Bu toplantılar müslümanların hacdan sonraki en kalabalık toplanmaları olarak değerlendirilmektedir.

Cemaate Yöneltilen Eleştiriler:

Dini yaşantı ve düşünce açısından eleştiriler yüksek oranda Barelviyye ve de o coğrafyada Sefî/Vehhabîlerin çatısı altında toplandıkları Ehl-i Hadis grubu tarafından yapılmaktadır. Barelvîlerin eleştirileri ve de kınamalarını inceleyecek olursak; 19. yy. dan beri aralarında ihtilaf bulu-

nan Barelviyye ve Diyobendiyye hareketleri arasındaki tartışmalar Tebliğ Cemaati'nin Diyobendi kökenli olması hasebiyle oraya da yansımıştır. Aslında Barelvîlerin eleştirileri kendi fikirlerini onaylamayan ve de ihtilaflı meselelerde onlara katılmayan her gruba karşı olmuştur. Yani Barelvîlerin kendilerinden olmayanları tekfîre yönelik tutumları, ayrıca Ehl-i Sünnet'in yegâne temsilcisi olduklarına yönelik düşünceleri dolayısıyla diğer Sünnî hareketleri Vehhabîlik formuna sokup ötekileştirmeye dönük tavırları meseleyi daha da açıklayacaktır. Özelde Tebliğ Cemaati'ni Vehhabî olarak görmelerine; cemaatin Arap dünyasında da etkili olmaya başlaması ve Barelvîlerin kendilerine yani Hint insanına benzemeyen Arapların neredeyse tamamını Vehhabî olarak düşünmesi de etki etmiştir denebilir. Öte yandan Barelvîlerin aksi düşüncelere sahip olan Ehl-i Hadis grubu ise cemaatin "hadis, tasavvuf ve bidatler konularındaki tavırları-

nı” yani tarafsızlığını eleştirmekte ve yer yer şirke girmekle itham etmektedirler. Hareketin liderleri bu tür konularda bilgi ve fikir sahibi olmalarına karşın cemaatin altı esas dışındaki meselelere değinmesine izin vermemişlerdir. Tebliğ Cemaati mensupları bu eleştirilere cevap olarak hareketlerine “müslüman” sıfatı dışında isim konulmasını hoş karşılamamış ama illa olacaksa “İman Öğrenme Cemaati” olması gerektiğini belirtmiştir.

Eğitim ve davet metoduna yönelik eleştirilerde öncelikli olan “yazılı, sözlü, görsel medyanın kullanılmaması”dır. Buna karşılık cemaat tebliğde, iki ruh arasındaki iletişimi; yüz yüze, karşılıklı, birebir yaklaşımı esas alır. Çünkü onlara göre tebliğde asıl muhatap tebliğcinin kendisidir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi ilim-söz-amel mutabakatı esas alındığı için tebliğ eden kişi dinleyicileri dinin esaslarına, sâlih amele yönlendirirken kendisinin de o hâl üzere bulunması gerekliliği sebebiyle hem maddi hem de manevi gelişim sağlar. Ancak burada yine de “Gelişen küresel dünyada dahi böyle ısrarlı bir şekilde devam etmek, teknolojik imkânı kullanmamak, evindeki müslümanlara da bu yolla ulaşmaya çalışmamak tutumu devam ettirilmeli mi?” sorusu sorulabilir.

Ayrıca “cemaatin tebliğ görevinin herkes tarafından yapılabilmesi” de hoş karşılanmamıştır. Daha önce de değindiğimiz gibi toplu-

mun genel yapısı itibarıyla insanlar, dini davetin ancak medreseden mezun olmuş, mevlânâ sıfatını almış din âlimleri tarafından yapılacağını düşünmekteydi. Bunda şüphesiz Hint toplum yapısını derinden etkileyen ‘kast sistemi’nin de etkisi vardır. Her türden müslümanın bu vazifeye talip olması, kast sisteminin müslümanlar arasındaki en yüksek tabakasını oluşturan âlim sınıfının görevine ortak olması birtakım eleştirileri beraberinde getirmiştir. Burada tebliğcinin gelişimi esas alınsa da bu tür eleştiriler dikkate alınarak, teşkil yapıları bilgi seviyesi gözetilerek düzenlenmiş ayrıca kişilerin ihtilafı meselelere değinmesi yasaklanmıştır.

Toplumsal ilişkiler yönünde eleştiriler hususunda belki de en önemli mevzu “müslüman toplumdaki ‘kast’ yapısının sarılması”. Bu konuyu yukarıda gereğince açıkladık. Bir diğer önemli konu, belki de tebliğcilere en oturaklı eleştiri, tebliğin erkek odaklı olduğu eleştirisidir. Yani “yalnızca erkeklerin tebliğ çalışmalarına katılması”nın, onların eş ve ailelerinden ayrı kalmalarına, hem ailevi sorumlulukların yerine getirilmemesine hem de git gide aileye karşı ilgisizliğe yol açmasıdır. Bu problemin cemaatin başlangıç senelerinde de ortaya çıkması dolayısıyla daha ilk toplantılarda İlyas Kandehlevi’nin kadınların da tebliğ çalışmalarına katılması gerektiğini söylediğini kaynaklardan öğreniyoruz. Tabii

onların çalışmaları da hemcinslerine yönelik olmaktadır. Ekleme gerekir ki son yıllarda kadın tebliğcilerin sayısı da önemli ölçüde fazlaşmıştır. Diğer bir eleştiri de “gayrimüslimlere yönelik bir davet” tutumuna neden sahip olmadıklarıdır. Cemaat, öncelikli tebliğin müslümanlara yönelik olması gerektiği, kendimizi düzelttikten sonra gayrimüslimlere de çalışmalar yapılması gerektiği yönünde bir tutum sergilemiştir.

Cemaate yöneltilen bir başka eleştiriyi Fikret Efe makalesinde şöyle ifade etmektedir:

“Hızla büyüyerek çeşitli uluslardan ve farklı kültürlerden çok sayıda üyeye sahip olan bu hareketin ilk ortaya çıktığı günlerdeki Hint alt kıtası kültürünün dinî, tarihî ve felsefî izlerini taşıyan söylem ve davet metodu ciddi bir eleştiri konusudur. Cemaat, gittiği yerlere Hin alt kıtası müslüman kültür ve değerlerini taşıdığı hâlde, sanki oralara İslâm’ın özünü taşıyormuşçasına bir tutum sergilemektedir. Pakistan toplumunda da Amerikan toplumunda da hemen hemen aynı davet ve yöntem tekniklerini uygulamaktadır ki, bunun ne derece işlevsel olduğu tartışmalıdır.”⁵

Son olarak, Mehmet Ali Büyükkara’nın kitabında belirttiği üzere: “Takip ettikleri geleneksel ve kendilerine mahsus yöntemleri nedeniyle Cemaat-i Tebliğ’in, müslümanların karşılaştığı çağdaş sorunlara çözümler sunabi-

lecek aydın ve âlimler yetiştirmede eksik kaldığı söylenebilir.”⁶

Sonuç:

Bütün bu eleştirilere rağmen denilebilir ki, Muhammed İlyas Kandehlevi’nin temellerini attığı Tebliğ Cemaati, ortaya çıktığı dönemdeki tartışmalı dinî meselelere taraf olmamış; asıl hedef olarak, insanları, temel meseleleri tebliğ ederek İslâmî yaşantıya davet etmek suretiyle sâlih amele ve güzel ahlaka yöneltmeyi seçmiştir. Sıkıntılı siyasi ortama müdahil olmayarak apolitik bir çizgi izlemiş, bu sayede pek çok yerde tebliğ faaliyetlerine zemin bulmuştur. Öyle ki günümüzün en büyük uluslararası İslâmî hareketi olduğu düşünülmektedir. Elbette hatalar ve eksikler olacak, güzeli ve doğruyu amaçlayan insanların eleştirileriyle de bunlar çözüme kavuşacaktır. Allah onlardan razı olsun...

Kaynakça:

- Efe, Fikret, “Cemaat-i Tebliğ, Doğuşu ve Kendisine Yöneltilen Eleştiriler”, İslam Araştırmaları Dergisi, 8 (2002), s. 101-121.
- Büyükkara, Mehmet Ali, Çağdaş İslâmî Akımlar, İstanbul, 2016.
- Alper, Ömer Mahir, “Kandehlevi, Muhammed İlyas”, DİA, c. 24, s. 295-6.
- <http://www.timeturk.com/tr/2010/11/01/mevdu-di-nin-gozuy-le-teblig-cemaati.html>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Tebliğ_Cemaati

5 Efe, Fikret. “Cemaat-i Tebliğ, Doğuşu ve Kendisine Yöneltilen Eleştiriler”, İslam Araştırmaları Dergisi, 8 (2002), s. 121.

6 Büyükkara, Mehmet Ali. Çağdaş İslami Akımlar. Klasik Yay. 2016. s. 105.

BUZDOLABI ŞİİRLERİ-1

Âşık defterine bir şiir karalar
Saklanan aşk gün yüzüne çıkar mı?
Zaman akar, yıllar yılı kovalar
İnsan sevdiğine kavuşamaz mı?
Âşık defterine bir şiir karalar

Hatırlanır mı o eski akşamlar
Bir genç, yârin peşinde yorulur mu?
Yar incitilmez, yar zarif, yar korkar
Aşk varken, güneş, ay da tutulur mu?
Hatırlanır mı o eski akşamlar

Hiç unutulur mu kısık bakışlar
Bir genç, yâre kalbinden vurulur mu?
Ta uzaklardan da görüldü mü yar
Gencin kalbi, asude yorulur mu?
Hiç unutulur mu kısık bakışlar

Sevilen adınca rahat mı yaşar
Hüzün ve keder onu bulamaz mı?
Köşeden dönmeden bana mı bakar
Sor ona, bu yazı hatırlamaz mı?
Sevilen adınca rahat mı yaşar

İnsanlar neden ağlar, neden susar
Yoksa aşk, insana yazdırıyor mu?
Kalemi el değil, yürekler tutar
Aşk insana acı çektiriyor mu?
İnsanlar neden ağlar, neden susar

Sen de öyle, çok sevdin bir zamanlar
Acaba seni, hiç anlamadı mı?
Gidenin ardından kalır acılar
Acaba sevgini duyamadı mı?
Sen de öyle, çok sevdin bir zamanlar

Kapanır mı tekrar derin yaralar
Hiç, bırakılan izler kaybolur mu?
Varlığı seveni ateşe atar
Onca acımasızlık affolur mu?
Kapanır mı tekrar derin yaralar

Yakar mı sevilen gibi yangınlar
İnsan kendini ateşe atar mı?
Söyle, sevene yakışır mı firar
Sor bana, seven ateşten kaçır mı?
Yakar mı sevilen gibi yangınlar

Sevenin gözünden yaşlar mı akar
Söyle sevilen hiç ağlayamaz mı?
Seven sevilene öyle mi bakar
Sevilen sevene yumuşamaz mı?
Sevenin gözünden yaşlar mı akar

Tekrar yaşanır mı güzel anılar
Varlığın kıymeti bilinemez mi?
Sonra gözlerin onu mu sorar
Zamanın değeri sezilemez mi?
Tekrar yaşanır mı güzel anılar

HÜŞYAR

Ey mazlum dünyanın sıcak kanları
Kimyasala karışmış barut kokan
Yıkıntıların buruk yatanları
Ya Rab kaldırmıyor kalbim o anı

Kalemimin ucundadır akan kan
Bu kan şahittir, sizler şehitsiniz
Makam itibariyle şerefsiniz
Andım olsun; kana kan ey şerefsiz

Tutacak sabi ellerin duaları, intikamı acı olacak
Siccilden yağmur yağacak göklerden, kafanıza sağanak sağanak

Kanlı minik eller sizden hakkını alacak
İstemeseniz de Hak nuru tamamlayacak

Tarih yazacak bir hiç uğruna katliamı, Sabi cesedin O dur zü'ntikâmı
Üzülme miniğim şahittir bu kalem; unutulmayacak hiçliğin katliamı

Unutan-adır kötek
Namert olandır döneke
Olsun namerde vursun
Unutan namert olsun

HÜDAYİ

DAYI

Bizim köyün dayısı vardır, herkes dayı der ona, daha ismiyle hitap edeni göremedim. İsmi de bilmiyorum, artık Dayı oldu, Belki yaşından, belki lakabından, millet alışmış artık, dayı dayı diye tutturmuşlar gidiyor. Kafasında kasketi, elinde kendi sardığı küçük boylu cigarası, kareli gömleği üzerine giydiği yelek, uzun siyah ceket, ayak bileğinden dizine kadar uzanan ve pantolonunun paçasını içine soktuğu uzun çizmeleri ve kasketini çıkardığında görünen kel kafası...

Erken kalkar Dayı, Güneş üzerine doğamamış daha, öyle diyor. Sabah uyanır, abdestini alır, akşamdan çay kalmışsa ısıtır, evinin 'hayat'ındaki mindere oturur, acı çayını ince belli bardaktan yavaş yavaş çekerken seher rüzgârının tatlı esintilerinin isyan ettirdiği tüyleri ile oynar bazen, içtiği çayı da sanki isyan eden tüyelerine destek çıkarmış gibi içi-

ni ısıtır rüzgara karşı, son yudum kalmış, bir bakar, gün aydınlanıyor gibi oldu mu son kez çayının kıvrılığına bakar, son yudumu keyifle içince usul usul kalkar, hayatının en huzurlu anlarıdır bu demler. Sabah vakti, seher vakti insanın huzurdur ona göre, kaçırılmaması gereken bir fırsattır, bu demler olmasa belki de günleri felaket geçecek, bilemiyor. Eşi de uyanır bu saatlerde, hayata çıkmaz soğuk diye, Keriman Yenge. Dayı son yudumu da dikti mi beklemeye başlar, köy imamı çıksın da ezan okusun, o da dinlesin sakın sakın diye, o ezan okunan anlar daha da önemlidir gözünde, o zaman rüzgâr daha bir farklı eser sanki, yapraklar daha farklı hışırdar, gökyüzü daha bir karanlıktır, yıldızlar daha parlak, mâh ise onların tacı, sabahı birbirine oynatarak, cilveleşerek muştulayan kuşlar, böcü börtü, daha farklı uçuşur, ibadet eder gibi kanat çırtıklarını düşü-

nür onların Dayı, zikreder gibi ötüşürler, bahçedeki yemişleri daha farklı salınır, imamın arada nefeslendiği ve beklediği anlarda sanki “Allahu Ekber, Allahu Ekber” sözleri dağa taşa işleniyormuş gibi yankılanır, sabahın sessizliğinde yayılır bu vaveyla, âsumânı inletir, tüyleri yine diken diken olur, artık günün başladığına delalet eden ezan der ki “Allah’tan başka ilah yoktur!”, her mahluk tekrardan hatırlar, gecenin uykusundan sonra yine o Allah onları diriltmiştir, hayat yeniden başlayacak, yeni hikâyeler yazılacak, yeniler doğacak, göçen göçecek, giden gidecek, belki bir daha gelmemek üzere, özlem, hasret yine kalplerde küçük, kimisine göre de kocaman yaralar açıp ortaya çıkacak, merhemi olmayan bu yaralarla alışmaya çalışacak kişiler, nice türküler söylenecek, nice ağıtlar yakılacak, nice kahramanlıklar, celadetler görülecek, bayramlar, mutluluklar, kavuşmalar, bir ananın askerden gelen oğluna en içten duygularıyla sarılması kadar saf, narin hisler görülecek, küçük bir çocuğun bir kediyi sevme denemesi onun en önemli işi olacak o anlık ve kedinin de ondan bıkmışçasına kaçması, çocuğun ona olan sevgisini daha da arttıracak, nice hainliğe şahit olacak bu dünya, yalanlara, desiselere şehadet edecek gün geldiğinde, herkes hesabını verecek...

Dayı tüm bunları düşünürken aniden kalbinde bir halecan hissetti ve ürperdi, zira Dünya boş-

tu, bunu bir kez daha iyice kavramıştı. Bu düşünceler kafasında cirit atarken ağır ağır kalktı, üzerini değiştirmeye gitti ve babasından kalan ve gözü gibi baktığı köstekli saatini özel cebine koymadan önce kulağına yaklaştırıp hızlı hızlı ötüşünü bir süre dinledi.

Tik tak

Tik tak

Tüplü televizyonun üzerinde duran ve her saniyede tavuğun yem yediği masa saatiyle karşılaştırdı, köstekli saatin ince tıktıklarına karşın masa saati de haşmetli seslerle köstekliye iştirak ediyor. Ya sarkaçlı? Uzaktan görebildiği kadarıyla o da bu koroya katılmış. Duvar saatinin sağa sola salınan sarkacı da aynı anda işliyor. Bundan da ayrı bir haz aldı, kasketini başına yerleştirdi ve memnuniyetle yürüyerek evden çıktı.

Yürüyor. Elinde kocaman boncuklu kırmızı kehribar, ellerini arkadan bağlamış, yaşına rağmen uzaktan bakılsa sanki dağların sahibiymiş gibi hisseden efe, yoldaki komşu Mahmud Efendi’nin tek katlı evinin demir dış kapısının üzerinden sarkan sarmaşıklara bakıp tebessüm ederken Mahmud’un torunu geldi aklına, üç aylık tontik bir şey. Yolun kenarındaki akşam sefasına varınca Arif Ağa’nın evine vardığını anladı.

-Arif Ağaaa!

-Geldiim.

Evet, ekip toplanmaya başlamış. Her sabah Dayı, Arif Ağa’yı da alır

camiiye doğru ağır ağır yollanırdı. Sanki sözleşmiş gibi köyün eski çınarları da onlara katılırlardı. Dayı bermutad yolda her sabah gördüğü kedilerle yine oynuyor.

-Dayı, yürü len.

-Dur be Arif, sinir ediverem şunları.

Meeeoovv

-Noldu len!

Gülüyor.

Kediler de Dayı gibi matrak, her sabah onun geçişini bekliyorlar, bir ana iki de küçük üç dört aylıklardan var. Arif Ağa, Dayı'nın takkesini alıveriyor başından, yoksa gelmez. Dayı mecbur kalıyor, yürümeye devam.

Namazı eda ettiler, gün doğmak üzere. Sayısı pek de fazla olmayan cemaat dağılıyor. Uzaklardan Fırıncı Ahmet'in ekmeklerinin kokusu yayılıyor.

Off.

Sımsıcak ekmek, el emeği göz nuru. Hepsini eliyle özene bezene pişiriyor Ahmet. Çarşı ekmeği gibi değil, aynı Dayı'nın annesi Nurten Teyze'nin ekmeği... Dayı her sabah "Len bizim bu Ahmet'e ekmek yapmağı anam mı öğretti acep?" diye düşünüyor, sonra kendi kendine gülüyor. Anası öldüğünde Ahmet daha yoktu.

Keriman Hanım kahvaltı hazırlamaya başlamıştır bile. Dayı eve yürürken kendini zor tutuyor. Hanım uyarırsa ekmeklerin birini yer yolda. Torbayı eritecek gibi sıcacık... Nasıl da kokuyor?.. Adımlarını hızlandırıp eve varıyor ve enfes bir kahvaltı, tereyağlı yumurta, olmazsa olmazı çığırtma,

kendi yetiştirdiği zeytinler, Mahmud Efendi'den aldığı çökelek, çekişke ve en önemlisi de, çay.

(...)

Akşam. Dolunay'ın parlak ışığı köy kahvesini şemsiye gibi çatılayan koca çınarın yaprakları arasından sırma gibi süzülüyor. Kahvenin bahçesinin orta yerinde yavaş ve tatlı bir yaz rüzgârıyla sağa sola salınan sarmaşıktan sallanan 'lüks' lambası loş sarı bir renk veriyor. Refik'in kahvenin ortasında su veren bir fiskiye... Saman rengi iskemlelerde oturanlar var. Kimi sohbet eder, kimi oyun oynar, kart atar, taş çalar, taş verir, hile yapıp da kazanınca istakasını ağzındaki kürdanıyla oynarken çevirir, üzerine de pis pis güler. Uzakta 72 ekran tüplü televizyonun başında bir grup adam toplanmış maçı seyrediyorlar. Muhacir Süleyman kemik gözlükleri burnunun ucunda, gazete okuyor. Seyrek İbrahim köyün iki delisiyle oturmuş domino oynarken Arnavut Ekrem laf atıyor

-İbrahim, Dayı'n nerde len!

-Ne bilem ben be!

Duman Hulusi iki torununu yanına almış, bulmaca çözüyor. Kahvenin iki tarafı yol, her yerde motosikletler var. Dayı bile motosikletle geliyor kahveye. Kung fu Ömer, Refik'in okkalı çayından bir yudum çekiyor. 70'lerin Amerikan filmlerindeki Çinli adamlar gibi gözleri biraz çekik, "Kunfu" diyorlar. Arif Ağa ciğarasını içiyor, dumanını seyrediyor, Duman'a üflüyor. Pehlivan Hasan

Dede kahveye giriyor, 70'li yaşlarında, ancak pehlivanlığından bir şey kaybetmemiş. Tuttuğu eli kıracak gibi sıkıyor, elini sıktığı kişi de iki büklüm oluveriyor, ona bakıp gülüyor.

Bir anda uzaklardan yakınlaşan bir gürültü kopuyor, bir motor sesi. Dayı aragaz çekerek yavaş yavaş kahveye yaklaşıyor, arkasında köyün gençleri koşuşturuyorlar.

-Dayıııııı!..

Arnavut Ekrem:

-An domuzu al topuzu!

-Selamün aleyküm ahaliıı!

-Ve aleykümselam Dayı.

Dayı her zamanki gibi koca çınarın altına ağır ağır yürüyor.

-Len Duman, bıkmadın mı be şu meretten?

-Ne yapalım be Dayı?

Arif Ağa'ya dönüyor,

-Arif, ciğerin çürüdü be oğlum!

-Sus len!

Arnavut'un tiki var, tam belinin iki tarafından, Dayı her seferinde bulaşır ona da.

-Len Dayı!..

Dayı gülüyor, yerine oturuyor, çevresinde gençler kümelenmeye başlamışlar bile.

-Len Refiiiiik!

-Ni va len!

-Şu antikayı öttürüve. Bi de her-kese benden yapıştır bi okkalı çay, şu gençlere de oralet!

-Haydaaaaaa, helal olsun be Dayı!

-Bekle..

Bir bahar akşamı rastladım size, Sevinçli bir telaş içindeydiniz...

Dayı yavaş yavaş gençlerle sohbet giriyor.

-Dayı, sana niye "dayı" diyorlar?

Dayı gülüyor.

-Ne desinler be oğlum, adım bu! Yenge mi desinler?

-Nasıl yani, Dayı diye isim mi olur?

-Olmuş işte, ni va bunda? Gülüyor. Gençler anlayamıyor, akılları kesmiyor.

-Bak yavrım, benim babam, Celal Bey'in bir dayısı vaamış, Salih dayısı.. Bu Salih dayı çok çekmiş be. Küçük yaşta ana babasını kaybetmiş. Babam sizin yaşlarınızda, komşu köylerden birinde iken develernan mal filan taşınmış, o dönemde de dağda eşkiya bol. Köy olarak bıçak silah ve ne varısa toplayıp kervanı savunurlar. Bazen Salih Dayı, bazen de eşkiyalar kazanırmış. Bubam da Dayısını pek seveemiş. Ben doğunca da Salih Dayı deyivermişler.

(Parça değişiyor.)

Kimseye etmem şikayet, ağlarım ben hâlime, Titrerim mücrim gibi, baktıkça istikbalime.

-Anladınız mı bakem?

-Anladık.

Cebindeki köstekli saati çıkarıyor.

-Bak saatin burası kırık, görüyorsunuz mu?

-Evet.

-Hah, Salih Dayı'n bu saati bir eşkiyadan almış. Çok eski saat anlayacağın. Eşkiya ganimeti derler buna! Cevirca bişeyler ya-

zıyo amma, okuyamam.

Biraz sessizlik.

-Dayı, bi versene şunu bakam, belki okuruz!

"bakam" değil, bakem dicen len, dağ ayısı! Köy burası!

Gülüyorlar. Ancak yazıları okuyamıyorlar. Fransızca. Uzaktan Muhacir, Dayı'ya sesleniyor,

-Ezana ne kadar var len Dayı? O anda İmam Mehmet başlıyor

okumaya, yatsı ezanı.

Dayı köyün hafızı Mahmut Ali'ye dönüyor.

-Len Mamıdali, abdestin var mı bakem?

-yok...

Bir tane vuruveriyor başının arkasına.

-Koş len camiye, abdest al. Müezzin sensin bugün. Hadi bakem. İmam Mehmet'in müezzini yok.

Genç gülüyor,

-Eyvallah.

Dayı kalkıp ağır ağır yürümeye başlıyor. Muhacir'e yöneliyor.

-Len sağır Maacır, kalk! Ezan okunuyor.

MERDÜMGİRİZ

Cahit Zarifođlu'nun aziz hatırasına...

ACZ

Önce besmele
En güzel kelime.

Biz bir avuç beşer
BİR olduk.
Hoşçakal ülkesinden
Taa içimizden geldik.

Bilmiyorum kaç kişiyiz,
Kaç kişilik şairiz?
Zulme kalkmış bir yumruk
Ve boyunlar eğik aşka.

Az ağlardık,
Ağlıyoruz artık.
Yağmur oldu gözyaşımız
Ve yağdı sevdiğimizizin yüreğine.
Sonra yine ağladık.
Bu sefer çöllere,sahillere
Can geldi ölülere.
Ağladık,gördük ki içimize döndük,
Hissiz dudaklar pembeleşti.

Az az öldük elbet,
Ölüyoruz da,
Lakin basiretliyiz.
Önce zulüm öldü
Sonra entellektüelliğimiz.
Silahları yeni kelimelerimiz,
Biz bir avuç beşeriz..

Artık döndük güneşe
Dünya bugün sıcacık,
Rüzgar düz esti bize.
Limon ağaçları yeşerdi
Ve çiçekler açtı kırlarda
Zarifçe...

Geldi ve gitti.
Hava askıda kalmış kar tanesi,
Yüzler olmadığı kadar,
Solgun
Eller tutulmayacak kadar,
Soğuk
Ve insan hiç olmadığı kadar,
Bezmiř.
Dudaklardan dökülen yapraklar,
Keskin
Kan yeřile döner,
Kıpkırmızı olacakken...
Mânâ hiç olmadığı kadar,
Derin
Anlatılmayacak kadar,
Gizli
Ve hiç anlařılmayacak kadar,
Önemsiz...
Akıl dikiř tutmaz,
Maharet susmakta mahfi,
Gözler hiç olmadığı kadar,
Nemli
Anılar yařayacak kadar,
Canlı
Ve unutulmayacak kadar,
İntihar...

ÂKİF